

วารสาร วิชาการ

ปีที่ 17 ฉบับที่ 2

เดือนเมษายน-มิถุนายน 2557

บทบรรณาธิการ

ช่วงนี้บ้านเราเริ่มเข้าสู่ฤดูฝน สภาพอากาศมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา บางวันอาจมีสามฤดูในวันเดียวกัน เช้าอากาศเย็น กลางวันร้อน เย็นฝนตกหนัก เด็กๆ รวมทั้งคุณครูคงต้องดูแลรักษาสุขภาพ โดยหมั่นออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งดื่มน้ำสะอาดในปริมาณที่เพียงพอ และรับประทานอาหารเช้าครบ 5 หมู่ เพื่อป้องกันตนเองจากโรคภัยไข้เจ็บที่ระบาดในช่วงนี้ เช่น ไข้หวัด ไข้หวัดใหญ่ ไข้เลือดออก หรือโรคฉี่หนู ที่มักจะเป็นได้ทั้งผู้ใหญ่และเด็ก โดยเฉพาะเด็กที่มีภูมิคุ้มกันน้อย ก็จะทำให้เกิดการติดต่อของโรคได้ง่าย ดังจะเห็นได้จากทุกๆ ปีที่ผ่านมา หลายโรงเรียนต้องปิดการเรียนชั่วคราว เพื่อป้องกันโรคมือเท้าปากที่แพร่ระบาดในกลุ่มนักเรียน กองบรรณาธิการจึงขอฝากความห่วงใยไปยังนักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้บริหารทุกท่าน

สำหรับวารสารวิชาการฉบับนี้ ยังคงนำเสนอบทความดีๆ และมีสารประโยชน์มาฝากท่านผู้อ่านเช่นเดิม และเพื่อให้เข้ากับสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น จึงขอนำบทความ เรื่อง โรงเรียนสุขภาวะ โรงเรียนแห่งความสุข ซึ่งน่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง นอกจากนั้นยังมีบทความเพื่อเพื่อนครูอีกหลายเรื่อง ได้แก่ “เครื่องมือประเมินปฏิบัติงาน : องค์ประกอบสำคัญของการประเมินระดับชั้นเรียน” “การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สู่ความเป็นพลเมืองอาเซียน ด้วยรูปแบบการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน (RBL)” หรือ “พลังแห่งหนังสือ : ฉันทิคือครูพลังบวก” โดยท่านสามารถติดตามรายละเอียดได้ในเล่ม ท่านใดมีผลงานการพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนที่น่าสนใจ และต้องการเผยแพร่ สามารถส่งบทความไปที่ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาได้ เรายินดีรับพิจารณาลงพิมพ์ตามความเหมาะสมต่อไป

CONTENS

2 เครื่องมือประเมินการปฏิบัติงาน :
องค์ประกอบสำคัญของการประเมินระดับชั้นเรียน
(Performance Assessment Tools : The Key Component of Classroom Assessment)

14 การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
สู่ความเป็นพลเมืองอาเซียน
ด้วยรูปแบบการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน (RBL)

พลังแห่งหนังสือ : ฉันทิศจีรพล 26

การพัฒนาทักษะการอ่าน
คิดวิเคราะห์ และเขียนข้อความ
โดยใช้รูปแบบพหุระดับ
ระดับโรงเรียน ห้องเรียน และนักเรียน 42

โรงเรียนรุ่งโรจน์ 60
โรงเรียนแห่งความสุข

72 การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ของนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบบันไดหนวตาวู

การพัฒนา

สื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการเรียนการสอน
สำหรับคอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต)

84

เครื่องมือประเมินการปฏิบัติงาน :

องค์ประกอบสำคัญของการประเมินระดับชั้นเรียน

(Performance Assessment Tools :

The Key Component of Classroom Assessment)

โดย...ดร.ณัฐา เพชรธนู

นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

การประเมินผลการเรียนรู้ระดับชั้นเรียนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ เป็นการวัดและประเมินผลที่อยู่ในกระบวนการเรียนรู้ ด้วยการประเมินผลตามตัวชี้วัดที่กำหนดเป็นเป้าหมายในแต่ละหน่วยการเรียนรู้โดยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ผลการประเมินที่สะท้อนความรู้ความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนอย่างรอบด้าน เช่น การซักถาม การสังเกต การแสดงออกในการปฏิบัติงาน การแสดงกิริยาอาการต่างๆ ของผู้เรียนตลอดเวลาที่จัดกิจกรรมควบคู่ไปกับการใช้การทดสอบอย่างสมดุล เพื่อดูว่าผู้เรียนบรรลุตัวชี้วัดหรือมีแนวโน้มว่าจะบรรลุตัวชี้วัดเพียงใด

โดยขั้นตอนการประเมินผลเบื้องต้น 6 ประการ ดังนี้

1. การประเมินควรส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
2. การประเมินต้องสอดคล้องสัมพันธ์กับจุดประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้
3. ประเภทการประเมินชนิดต่างๆ ให้พิจารณาไปตามผลการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน
4. ผู้เรียนต้องเข้าใจแนวทางการประเมินชิ้นงานอย่างชัดเจน
5. เกณฑ์การประเมินต้องมีรายละเอียดที่ชัดเจน โปร่งใส และสมเหตุสมผล
6. ผู้เรียนต้องได้รับข้อมูลป้อนกลับจากการประเมินที่ทันเวลา และมีประโยชน์ต่อการพัฒนาการทำงาน ไม่ใช่แค่เพียงให้ระดับผลการเรียน

ผู้สอนจึงต้องประยุกต์ใช้หลักการประเมินผลให้สอดคล้องกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ยุคใหม่ ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพจริงในปัจจุบันและมีความหมายกับชีวิตของผู้เรียน ผู้สอนจึงต้องออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ ความคิดรวบยอด ทักษะสำคัญ เพื่อการปฏิบัติงานในสภาพจริงหรือใกล้เคียงกับชีวิตจริงของผู้เรียนมากที่สุด จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2549 (ฉบับปรับปรุง 2551) การปฏิบัติงานและผลผลิตจากกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน อาจมีตัวอย่างดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงตัวอย่างการปฏิบัติงาน/ผลงานจากการปฏิบัติของผู้เรียน

การเขียน	เสียง	ภาพ	ร่างกาย
• ชีวิตประวัติ • รายงาน • หนังสือ • แผ่นพับ • ความเรียง • การบันทึกผลการทดลอง • บทความ • จดหมาย • การเขียนสะท้อนความรู้ • บทความนิตยสาร/หนังสือพิมพ์ • กลอน/วรรณกรรม • สุนทรพจน์ • บทละคร/บทบรรยาย • เรื่องราว • การสำรวจ • การวางแผนทางการเงิน	• ได้วาที • อภิปราย • นำเสนอ • ร้องเพลง • สุนทรพจน์ • บันทึกเสียง • โฆษณาวิทยุ • รายงานข่าว • ท่องบทกลอน • เล่นิทาน • อ่านบทกวี	• ภาพโฆษณา • การ์ตูน • การจัดแสดงผลงาน • แผนภาพ • ภาพวาด • กราฟ • แผนที่ • ต้นแบบ • แบบจำลอง • โปสเตอร์ • รูปถ่าย • ป้ายนิเทศ • สิ่งประดิษฐ์ • งานฝีมือ • แผ่นพับ/ใบปลิว • งานออกแบบ • ภาพปะติด • PowerPoint	• สาธิต • ทดลอง • เล่นกีฬา • เล่นดนตรี • เต้น • รำ • ประงอาหาร • ละคร • ทำความสะอาด • การใช้อุปกรณ์วิทยาศาสตร์ • ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ • ผูกเงื่อน • งานเกษตรกรรม • งานหัตถกรรม • ปฐมพยาบาล • ประกอบอุปกรณ์

เมื่อครูผู้สอนมอบหมายให้ผู้เรียนปฏิบัติงานเพื่อให้ทราบถึงผลการพัฒนาของผู้เรียน (ดังตัวอย่างในตารางที่ 1) วิธีการและเครื่องมือการวัดและประเมินผลแบบเป็นทางการ เช่น แบบสอบ จึงไม่ใช่เครื่องมือที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้เหล่านี้ ผู้สอนจึงเลือกใช้วิธีการและเครื่องมือวัดและประเมินผลแบบไม่เป็นทางการ ซึ่งสามารถช่วยให้ผู้สอนเข้าใจพฤติกรรมของผู้เรียนได้อย่างลึกซึ้งกว่า และยืดหยุ่นตามสถานการณ์และบริบทมากกว่า วิธีการประเมินที่ผู้สอนสามารถเลือกใช้ได้ คือ **การประเมินการปฏิบัติ (Performance Assessment)** ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งของการประเมินความรู้ ความคิดรวบยอด และทักษะของผู้เรียนที่ต้องการให้ผู้เรียนได้แสดงความรู้และอยู่ในสถานการณ์ที่ได้ดำเนินงาน ปฏิบัติงาน สร้าง หรือผลิตบางสิ่งตามชิ้นงานที่ถูกออกแบบมา ให้อยู่ในบริบท หรือเงื่อนไขเท่าเทียมกับในชีวิตจริงที่ให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ความรู้ ความคิดรวบยอด และทักษะเฉพาะเรื่องนั้น จึงถือได้ว่าการประเมินการปฏิบัติงาน เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญยิ่งในการประเมินระดับชั้นเรียน

การประเมินลักษณะนี้ จึงแบ่งการประเมินออกเป็น 3 ส่วน คือ (1) ทักษะการปฏิบัติงาน (2) กระบวนการทำงาน และ (3) คุณภาพผลผลิตของงาน ดังนั้น ผู้สอนต้องเตรียมสิ่งสำคัญ 2 ประการ คือ ภาระงานหรือกิจกรรมที่จะให้ผู้เรียนปฏิบัติ และวิธีการประเมิน

ด้วยเหตุที่ภาระงานหรือกิจกรรมมีความหลากหลาย วิธีการประเมินการปฏิบัติงานจึงควรคัดเลือกและสร้างให้เหมาะสมกับเงื่อนไขการปฏิบัติงานเช่นกัน ซึ่งวิธีการต่างๆ เหล่านี้ มีเครื่องมือการประเมินหลากหลาย ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 วิธีการและเครื่องมือการประเมินการปฏิบัติงาน

วิธีการประเมินกระบวนการ	เครื่องมือการประเมินการปฏิบัติงาน
การสังเกต	แบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า แบบบันทึก เกณฑ์การประเมิน
การสอบถาม	แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินตนเอง
วิธีการประเมินผลผลิต	เครื่องมือการประเมินผลผลิต
การตรวจสอบผลงาน/ชิ้นงาน	เกณฑ์การประเมิน แบบประเมินตนเอง
การใช้แฟ้มสะสมผลงาน	แบบบันทึก แบบประเมินผลงาน แบบประเมินตนเอง

เพื่อให้ผู้สอนสามารถเลือกใช้เครื่องมือการประเมินการปฏิบัติได้ถูกต้อง จึงขอกล่าวถึงการเลือกใช้เครื่องมือการประเมินตามลำดับต่อไปนี้ (1) แบบตรวจสอบรายการ (2) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (3) แบบสัมภาษณ์ (4) แบบประเมินตนเอง และ (5) เกณฑ์การประเมิน ต่อการนำไปใช้ประเมินการปฏิบัติงานในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับเป้าหมายของการเรียนรู้

เครื่องมือชนิดที่ 1 แบบตรวจรอบรายการ (Checklist)

เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวัดพฤติกรรมที่ต้องการ โดยเน้นที่การบันทึกข้อมูลที่แสดงถึงพฤติกรรมการปฏิบัติของผู้เรียนว่าได้ปฏิบัติตามข้อรายการที่แสดงไว้หรือไม่ **มักใช้กับกิจกรรมของงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติที่เป็นลำดับขั้นตอน** เช่น การให้ประกอบอุปกรณ์จากชิ้นส่วนวัสดุที่กำหนดให้ ซึ่งมีขั้นตอนของการประกอบที่มีลำดับก่อนหลัง เมื่อผู้เรียนปฏิบัติงาน ผู้สอนจะสังเกตการปฏิบัติงานของนักเรียนว่าเป็นไปตามขั้นตอนหรือไม่ แล้วตรวจสอบโดยทำเครื่องหมายในช่องที่ต้องการ แบบตรวจสอบรายการจึงเหมาะกับการวัดทักษะการปฏิบัติงานในส่วนที่เป็นกระบวนการ ซึ่งมีขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ค่อนข้างแน่นอน ข้อสังเกตการใช้แบบตรวจสอบรายการ **มักไม่ใช่การประเมินคุณภาพของการปฏิบัติงาน** นั่นคือ ผู้ประเมินมีหน้าที่สังเกตว่าผู้ปฏิบัติได้ทำงานในขั้นตอนที่กำหนดหรือไม่ แต่ไม่ตัดสินว่าทำได้ดีมีคุณภาพดีเพียงใด สวยงาม ประณีตอย่างไร

ตัวอย่าง แบบตรวจสอบรายการ : การปฏิบัติงานช่างพื้นฐาน

ชื่อนักเรียน.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
การปฏิบัติกิจกรรม.....
วิชา.....

ผลการปฏิบัติ		รายการสังเกต	หมายเหตุ
ทำ	ไม่ทำ		
☐	☐	1. ตรวจสอบความพร้อมของเครื่องมือ	
☐	☐	2. ตรวจสอบความครบถ้วนของวัสดุที่ใช้ปฏิบัติงาน	
☐	☐	3. ทำความสะอาดเครื่องมือเมื่อเสร็จงาน	
☐	☐	4. นำเครื่องมือจัดเก็บในห้องเก็บอุปกรณ์ช่างได้ถูกต้อง	
☐	☐	5. ทำความสะอาดบริเวณพื้นที่ปฏิบัติงาน	

เครื่องมือชนิดที่ 2 แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

เป็นเครื่องมือที่สามารถนำมาใช้วัดทักษะการปฏิบัติได้ ทั้งในการวัดกระบวนการทำงานและผลงาน โดยแสดงรายการพฤติกรรมที่วัด และตัวบ่งชี้คุณภาพของระดับการปฏิบัติงาน ซึ่งกำหนดเป็นโครงสร้าง และมีช่วงของมาตราที่มีค่าเป็นตัวเลขหรือระดับของพฤติกรรมให้ผู้ประเมินเลือกตามการตัดสินใจของตนเอง มาตราส่วนประมาณค่ามักใช้ในกรณีที่พฤติกรรมวัดความสามารถที่เห็นได้ชัดเจน สังเกตได้ เป็นรูปธรรม และสามารถระบุระดับหรือขนาดของคุณภาพได้อย่างชัดเจนและเปิดเผย และควรใช้กำหนดผู้ประเมินมากกว่า 1 คน เพื่อป้องกันความลำเอียงในการประเมิน

ตัวอย่าง แบบมาตราส่วนประมาณค่า : การปฏิบัติงานสำรวจระบบนิเวศ

ชื่อนักเรียน.....ช่วงเวลาที่ประเมิน.....				
ชื่อโครงการ.....				
ผู้ประเมิน.....				
คำชี้แจง : ให้กา x ทั้ระดับการปฏิบัติของนักเรียนในแต่ละรายการ				
รายการ	ไม่เคย	บางครั้ง	เป็นส่วนมาก	ทุกครั้ง
1. นักเรียนเข้าร่วมประชุมวางแผนงานกับกลุ่มหรือไม่				
2. นักเรียนได้ดำเนินงานตามที่รับมอบหมายหรือไม่				
3. นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็นในการดำเนินงานหรือไม่				

เครื่องมือชนิดที่ 3 แบบสัมภาษณ์ (Interview)

เป็นเครื่องมือที่เหมาะสมกับกิจกรรมที่ออกแบบให้ผู้เรียนได้อภิปรายโต้แย้งให้เหตุผลสนับสนุน และยังสามารถใช้เป็นเครื่องมือเพื่อติดตามตรวจสอบว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในการปฏิบัติงานมากน้อยเพียงใด วิธีนี้อาจใช้เวลา แต่อย่างน้อยใน 1 ภาคเรียน ผู้สอนควรจะพูดคุย/สัมภาษณ์เป็นรายบุคคล ในกรณีมีนักเรียนจำนวนมากสามารถพูดคุยรายกลุ่มได้ แต่สำหรับนักเรียนบางคน ครูควรเอาใจใส่เป็นพิเศษ ควรจะมีการนัดหมาย ซึ่งการสัมภาษณ์นี้อาจพูดคุยถึงบรรยากาศในห้องเรียนต่างๆ ไป ไม่เจาะจงเฉพาะพฤติกรรมของนักเรียนคนนั้นเท่านั้น แต่ครูก็สามารถสังเกตความคิดเห็น พฤติกรรมของนักเรียนคนนั้นได้เป็นอย่างดี การสัมภาษณ์จะช่วยให้ครูได้ข้อมูลเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์และจะช่วยขัดเกลาความประพฤติและบุคลิกลักษณะของผู้เรียนได้ และยังมีประโยชน์ต่อการค้นหา วินิจฉัยข้อปัญหา ตลอดจนเรื่องอื่นๆ ที่อาจเป็นปัญหาอุปสรรคต่อการเรียนรู้

เครื่องมือชนิดที่ 4 แบบประเมินตนเอง (Self-assessment)

นับเป็นเครื่องมือที่เหมาะสมกับการประเมินความก้าวหน้าและพัฒนาการทางการเรียนรู้ของผู้เรียน มากกว่าการให้คะแนนเพื่อกำหนดเกรดของผู้เรียน เป้าหมายสำคัญของแบบประเมินตนเอง คือ เพื่อให้ผู้เรียนได้คิดใคร่ครวญถึงจุดเด่นและจุดด้อยสู่การนำไปใช้ปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้เรียน รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยการทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ วิธีการเรียนรู้ และผลงานที่ทำนั้นดีหรือไม่ด้วยตัวผู้เรียนเอง การประเมินตนเองจึงต้องมีเป้าหมายการเรียนรู้ที่ชัดเจน มีเกณฑ์บ่งบอกความสำเร็จของชิ้นงาน/ภาระงาน และมาตรการปรับปรุงแก้ไขตนเอง ด้วยการระบุนความแตกต่างระหว่างผลงานปัจจุบันกับภาพผลงานที่ต้องการ

ตัวอย่าง แบบประเมินตนเอง : การดำเนินงานโครงการวิทยาศาสตร์

ชื่อนักเรียน.....ช่วงเวลาที่ประเมิน.....
ชื่อโครงการ.....ผู้ประเมิน.....

1. เขียนกระบวนการทำงานที่ทำได้ดี 3 รายการ ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโครงการวิทยาศาสตร์

1.....

2.....

3.....

2. จากรายการการดำเนินงานต่อไปนี้ รายการใดที่นักเรียนต้องการได้ความรู้เพิ่มเติม (ตอบได้มากกว่า 1 รายการ)

การออกแบบการทดลอง

การนำเสนอผลการทดลอง

การสืบค้นข้อมูล

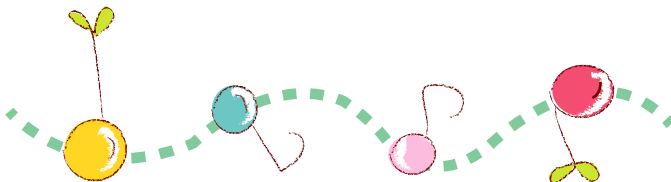
การบันทึกผลการทดลอง

การสรุปและรายงานผลการทดลอง

อื่นๆ.....

เครื่องมือชนิดที่ 5 เกณฑ์การประเมิน (Rubric)

เป็นแนวการให้คะแนน ซึ่งมีกลุ่มของเกณฑ์การประเมินที่ระบุรายละเอียดอย่างชัดเจน เพื่อใช้ประเมินการปฏิบัติงาน หรือคุณภาพของผลงานของผู้เรียนตามแนวการเรียนรู้ ที่ไม่สามารถประเมินได้ด้วยการให้คะแนนแบบถูกได้ 1 ผิดได้ 0 คะแนน เพราะผลงานหรือการปฏิบัติไม่ใช่ประเภท มี - ไม่มี ได้อย่างแท้จริง หากมีระดับของการปฏิบัติ โดยพิจารณาตามเงื่อนไขหรือตัวชี้วัดของงานนั้น ตามระดับความแตกต่างของงานเป็นแบบต่อเนื่อง นั้นหมายถึง คุณภาพของสิ่งที่ประเมินจะมีคุณสมบัติต่อเนื่อง และต้องไม่ใช่การพิจารณาจากสิ่งที่สามารถเห็นได้อย่างง่ายด้วย เช่น การนับ หรือ จำนวน

ตัวอย่าง เกณฑ์การประเมิน : การทดลอง

ประเด็นประเมิน	ระดับคุณภาพและเกณฑ์			
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
การออกแบบการทดลอง	แบบการทดลองที่ใช้แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนได้วิเคราะห์ปัญหาและออกแบบการทดลองด้วยตนเองและสามารถทำการทดลองได้อย่างเหมาะสม	แบบการทดลองที่ใช้แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนได้นำการทดสอบที่มีอยู่แล้วมาใช้โดยมีการควบคุมตัวแปรต่างๆ อย่างดี	แบบการทดลองที่ใช้แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนได้นำแบบการทดลองที่มีอยู่แล้วมาใช้โดยมีการควบคุมตัวแปรต่างๆ บ้าง	แบบการทดลองที่ใช้ไม่เหมาะสม ไม่มีการควบคุมตัวแปรต่างๆ
ผลการทดลอง	ผลการทดลองมีความเป็นไปได้ มีการอธิบายการทดลองได้ชัดเจน มีการใช้ข้อมูลจากแหล่งต่างๆ อธิบาย	ผลการทดลองแสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความเข้าใจในการทดลองและรู้ว่าจะอธิบายการทดลองนั้นอย่างไร	ผลการทดลองส่วนใหญ่ยอมรับได้ แต่ยังไม่สมบูรณ์ ไม่มีการอธิบายผลการทดลอง	ผลการทดลองยังไม่สมบูรณ์ ไม่มีการสรุปผล ไม่มีการอธิบายผลการทดลอง

ผลจากการเลือกใช้เครื่องมือที่เหมาะสมกับลักษณะการปฏิบัติงาน หรือผลผลิตของงาน นอกจากจะทำให้ได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือแล้ว ผู้เรียนยังสามารถนำข้อมูลเหล่านั้นไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองได้ตรงประเด็นและสอดคล้องกับความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน ครูผู้สอนจึงควรออกแบบเครื่องมือการประเมินปฏิบัติงาน โดยพิจารณาความสอดคล้องกับลักษณะของตัวชี้วัดการเรียนรู้และลักษณะของงาน ซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญที่ครูต้องคำนึงถึงในขั้นตอนการออกแบบเครื่องมือการวัดและประเมินการเรียนรู้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- วาสนา ประवालพุกษ์. (มปป.). การออกแบบและการพัฒนาเครื่องมือประเมินการวัดการปฏิบัติ. เอกสารอัดสำเนา. กรุงเทพฯ.
- Linda Darling-Hammond & Frank Adamson. (2010). **Beyond basic skills : The role of performance assessment in achieving 21st century standards of learning.** Stanford, CA : Stanford University, Stanford Center for Opportunity Policy in Education.
- Torulf Palm. (2008). **Performance Assessment and Authentic Assessment : A Conceptual Analysis of the Literature.** Practical Assessment, Research & Evaluation, Vol 13, No 4.

การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21

สู่ความเป็นพลเมืองอาเซียน

ด้วยรูปแบบการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน (RBL)

โดย...พงษ์ศักดิ์ดา นามประมา

ครู คศ. 1 โรงเรียนสุเมธัปปิตยาการ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

ทักษะแห่งอนาคตในศตวรรษที่ 21 ได้ถูกผลักดันเข้าสู่ระบบการศึกษาในหลายประเทศทั่วโลก ซึ่งการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต้องยึดหลักผลลัพธ์ ทั้งในแง่ของความรู้ในวิชาแกนและทักษะแห่งศตวรรษใหม่ เป็นผลลัพธ์ที่ประเทศ โรงเรียน สถานที่ทำงาน และชุมชนต่างเห็นคุณค่า ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 จะช่วยเตรียมความพร้อมให้นักเรียนรู้จักคิด เรียนรู้ ทำงาน แก้ปัญหา สื่อสาร และร่วมมือทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไปตลอดชีวิต (James Bellanca & Ron Brandt, 2011)

ตลอดจนในเรื่องของคุณลักษณะที่พึงประสงค์พื้นฐาน คือ การจัดการศึกษาให้คนในชาติเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุขตามปณิธานว่าด้วยการจัดการศึกษาของ UNESCO โดยในศตวรรษที่ 21 ทุกประเทศได้มีการพัฒนาและใช้หลักสูตรการศึกษาที่มีเป้าหมายให้ผู้เรียนได้ Learn to know Learn to be Learn to do (สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย, 2553) ซึ่งนักเรียนแห่งศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องมีทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ประกอบด้วย ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา การสื่อสาร และการร่วมมือทำงาน (Partnership for 21st Century Skills, 2009) ในปี พ.ศ. 2558 จะมีการเปิดสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) ขึ้นอย่างเป็นทางการ ดังนั้นครูสังคมศึกษาย่อมมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กไทยสู่ประชาคมอาเซียนให้ประสบผลสำเร็จ ซึ่งคุณลักษณะเด็กไทยในประชาคมอาเซียนด้านทักษะพลเมือง/ความรับผิดชอบทางสังคม คือ เคารพและยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีภาวะผู้นำ เห็นปัญหาสังคมและลงมือทำเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล มีวิธีคิดอย่างถูกต้อง และมีความสามารถในการจัดการ/ควบคุมตนเอง (สุวิมล ว่องวานิช และนางลักษณ์ วิรัชชัย, 2546)

แต่ในปัจจุบันนักเรียนนั้นยังขาดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทั้งยังขาดองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ดังเช่นที่การศึกษาวิจัยของกองวิจัยตลาดแรงงาน กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน (2555) ได้สอบถามความรู้ความเข้าใจของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีในประชาคมอาเซียน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 94.84 ไม่ทราบเรื่องการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีในประชาคมอาเซียน และมีเพียงร้อยละ 5.16 เท่านั้นที่ตอบว่าทราบ และในจำนวนคนที่ตอบว่าทราบเรื่องนี้รู้เรื่องรายละเอียดปีเริ่มต้นที่จะเปิดเสรีและเงื่อนไขอาชีพเพียงร้อยละ 0.54 สอดคล้องกับรายงานของเวทีเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum, 2013) ได้เสนอผลการจัดอันดับคุณภาพของระบบการศึกษา (Quality of the Educational System) ซึ่งประเทศไทยอยู่อันดับที่ 78 จาก 148 ประเทศ ยังเป็นรองกว่าหลายประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียนด้วยกัน ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการวิจัยเป็นวิธีการสอนน่าจะนำพาให้ครูและนักเรียนไปสู่เป้าหมายที่มุ่งหวังดังที่กล่าวมาแล้วทั้งหมดได้ โดยเฉพาะเนื้อหาวิชาสังคมศึกษา กล่าวคือ การเรียนการสอนที่เน้นวิจัยเป็นฐาน (RBL) นั้นมีพื้นฐานมาจากการเรียนการสอนแบบสืบสวนที่เน้นให้ผู้เรียนสงสัยสืบสวนทดลองค้นหาคำตอบด้วยตนเอง โดยเน้นกระบวนการค้นหาและตรวจสอบความรู้ เพื่อให้นักเรียนได้รู้ โดยใช้ข้อสงสัยหรือปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความต้องการที่จะค้นคว้าเพื่อแก้ปัญหา (ปทีป เมธาคุณวุฒิ, 2547) สอดคล้องกับทิสนา แคมมณี และคณะ (2548) ที่กล่าวว่า กระบวนการวิจัยเป็นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่ให้นักเรียนได้แสวงหาความรู้ หรือแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เชื่อถือได้ รวมทั้งการเรียนการสอนด้วยวิธีการใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการได้ลงมือสืบค้นข้อมูลด้วยกระบวนการวิจัย

สำหรับการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน (RBL) ผู้เขียนได้สร้างรายวิชาเพิ่มเติม ส 33202 อาเซียนศึกษา 2 สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยเนื้อหาที่ใช้ในการสอน มีดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง สามเสาหลักพิทักษ์อาเซียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง อาเซียนแลกเปลี่ยนสัมพันธ์

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ความสำคัญภพหน้าอาเซียน

ในส่วนของขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research) ตามขั้นตอน PAOR มีดังนี้

1. ขั้นการวางแผน (Planning) เป็นขั้นเตรียมความพร้อมของนักเรียน นำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน (RBL) วัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน ที่สร้างขึ้นในขั้นเตรียมการมาจัดเตรียมให้พร้อมต่อการจัดการเรียนการสอน

2. ขั้นการปฏิบัติการ (Action) เป็นขั้นดำเนินการสอน ด้วยการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน (RBL) ในรายวิชา ส 33202 อาเซียนศึกษา 2 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้โดยเน้นกระบวนการวิจัย หรือการใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ โดยการจัดให้นักเรียน ได้เรียนรู้ และใช้กระบวนการทางการวิจัยแบบง่าย ในการแสวงหาความรู้หรือ คำตอบที่เชื่อถือได้ ด้วยการสืบค้นข้อมูลต่างๆ จากการพิสูจน์ ทดสอบ เก็บรวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งผู้เขียนได้นำขั้นตอนจากการศึกษาทฤษฎี การเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน (Research-Based Learning : RBL) ของ ทิศนา ขัมมณี (2548) และ ปทีป เมธาคุณวุฒิ (2547) มาปรับปรุงเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาและศักยภาพของนักเรียน ประกอบด้วย ขั้นตอน ดังนี้

2.1 ขั้นเลือกปัญหา (สงสัย)

เป็นขั้นที่ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงปัญหาจากสถานการณ์ที่กำหนดให้ หรือปัญหาที่เกิดขึ้นจากความสงสัยของนักเรียน แล้วครูตั้งประเด็นคำถามเพื่อให้ นักเรียนช่วยกันเลือกปัญหาที่จะทำการศึกษาค้นคว้าวิจัย ซึ่งในขั้นนี้ผู้เขียนได้ใช้สื่อต่างๆ เช่น คลิปวิดีโอข่าว บทความ ข้อความที่กระตุ้นการคิด หรือรูปภาพ เป็นต้น

นักเรียนชมคลิปวิดีโอเพื่อกระตุ้นให้เกิดปัญหา/ประเด็นที่สงสัย

2.2 ขั้นวิเคราะห์ปัญหา (ใครรู้)

เป็นขั้นที่ครูตั้งประเด็นคำถามให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ อภิปราย โดยนักเรียน แบ่งกลุ่มแล้วร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา เพื่อจะได้นิยามปัญหาให้ชัดเจน หลังจากที่กำหนดปัญหาที่จะทำการศึกษาค้นคว้าแล้ว รวมทั้งศึกษาปัญหาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นพื้นฐานให้สามารถสร้างสมมติฐานในปัญหาที่กำลังทำการศึกษาค้นคว้า ได้ดียิ่งขึ้น และเป็นแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูล

นักเรียนร่วมวิเคราะห์ประเด็นที่สงสัยเพื่อนำไปสู่การค้นคว้า

2.3 ชั้นเลือกกระเปียบวิธีวิจัย (สู่คำตอบ)

เป็นชั้นที่ให้นักเรียนได้วางแผนในการที่จะได้ลงมือศึกษาค้นคว้า โดยแต่ละปัญหาจะต้องเลือกวิธีการในการศึกษาค้นคว้า และดำเนินการตามแผนที่ได้วางไว้ ได้แก่

2.3.1 วิธีการทดลอง เป็นการศึกษาโดยการทดลองปฏิบัติจริงตามกฎเกณฑ์ แล้วสรุปผลจากการทดลองนั้นมาเป็นคำตอบ

2.3.2 วิธีการเชิงสำรวจ เป็นการศึกษาอย่างกว้างๆ โดยใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ หรือแบบบันทึก แล้วรวบรวมข้อมูลเพื่อเป็นคำตอบ

2.3.3 วิธีการทางประวัติศาสตร์ เป็นการศึกษาข้อมูลจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ เช่น สถานที่ต่างๆ หรือผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์ในสมัยนั้นๆ แล้วสรุปเป็นคำตอบ

2.3.4 วิธีเชิงบรรยาย เป็นการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากตำรา เอกสาร หนังสือ หรืองานวิจัยต่างๆ แล้วรวบรวมข้อมูลเป็นคำตอบ

นักเรียนเลือกวิธีการค้นคว้าจาก PowerPoint แล้วบอกเหตุผลด้วย

2.4 ขั้นรวบรวม และตีความหมายข้อมูล (สอบสืบหา)

เป็นขั้นที่ให้นักเรียนได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลต่างๆ ตามที่ได้วางแผนเตรียมการการศึกษาค้นคว้าไว้ ซึ่งรวบรวมข้อมูลด้วยการสำรวจ สอบถาม หรือสัมภาษณ์ ค้นคว้าจากหนังสือ เอกสารต่างๆ รูปภาพ สื่อการเรียนรู้ต่างๆ หรือทำการทดลองปฏิบัติจริง แล้วแต่ลักษณะของปัญหาและแผนที่วางเอาไว้ แล้วนำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์ ตีความหมาย และเตรียมสรุปผลการค้นคว้าข้อมูลที่ค้นพบ

นักเรียนได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลต่างๆ ตามที่ได้วางแผนไว้

2.5 ขั้นสรุปผลการวิจัย (นำมาสรุปผล)

เป็นขั้นที่ให้นักเรียนเขียนสรุปผลการดำเนินการทั้งหมด ในลักษณะของรายงานวิจัย 5 บท แล้วนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าวิจัย อาจใช้วิธีการเขียนรายงานหรือภาระงาน/ชิ้นงานอื่นๆ แล้วร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสรุปความคิดรวบยอดร่วมกัน

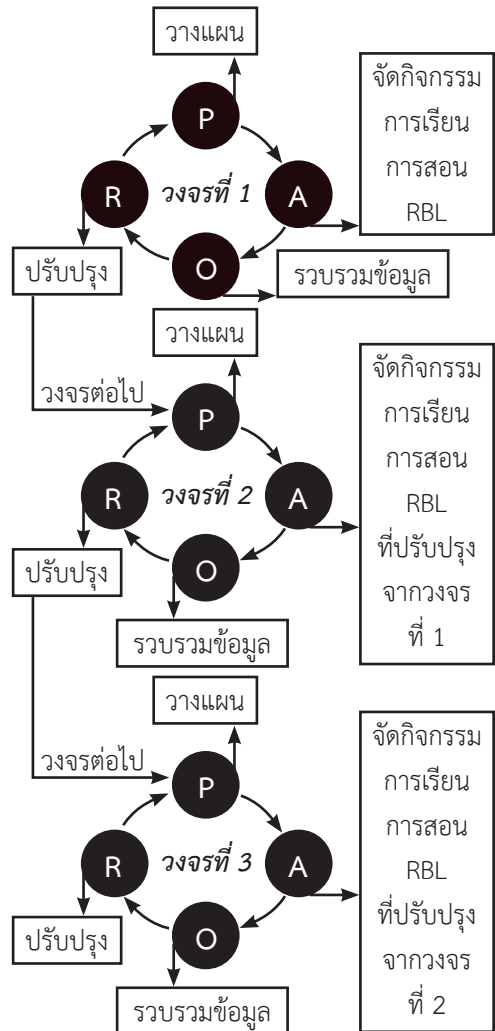

นักเรียนสรุปข้อมูลจากการค้นคว้าพร้อมนำเสนอ

3. ขั้นการสังเกตการณ์ (Observation) ผู้เขียนเก็บรวบรวมข้อมูลขณะปฏิบัติการสอน และหลังจากสิ้นสุดการสอน ด้วยการบันทึกพฤติกรรมของนักเรียน การบันทึกหลังแผนการจัดการเรียนรู้ แบบประเมิน แบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์นักเรียน

4. ขั้นการสะท้อนผลการปฏิบัติ และปรับปรุงผล (Reflection)

นำข้อมูลต่างๆ จากเครื่องมือสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ ข้อมูลจากการบันทึกทั้งหมดในขั้นสังเกตการณ์ มาวิเคราะห์วิจารณ์ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน (RBL) ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นในวงจรต่อไป

ภาพที่ 1 วงจรการวิจัยเชิงปฏิบัติการ PAOR

โดยกระทำให้เป็นวงจรเช่นนี้ทั้ง 3 วงจร เมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นทั้ง 3 วงจรแล้ว ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลหลังการสอน โดยการให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แบบทดสอบวัดทักษะการเป็นพลเมืองอาเซียน และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้เขียนสร้างขึ้น ซึ่งได้ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและหาประสิทธิภาพของแบบทดสอบโดยผู้เชี่ยวชาญแล้ว จากนั้นได้ตรวจแบบทดสอบ บันทึกคะแนนสอบ แล้วนำคะแนนไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติประกอบการนำเสนอข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า

1. นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์

(Creative Thinking) การคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ

(Critical Thinking) การแก้ปัญหา (Problem Solving)

การสื่อสาร (Communication) และการร่วมมือทำงาน (Collaboration) ทั้งนี้เพราะกระบวนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน (RBL)

จะเน้นให้นักเรียนใช้ความคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา การคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ การร่วมมือทำงาน และการสื่อสาร

2. นักเรียนมีความเคารพและ

ยอมรับในความหลากหลายทางวัฒนธรรม

มีภาวะผู้นำ และเห็นปัญหาสังคมและลงมือทำ เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้เพราะจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน (RBL) ในแต่ละชั้นตอนนั้น สอนให้นักเรียนรู้จักเคารพในการตัดสินใจของเพื่อน ยอมรับในความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีเหตุผล

3. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ในรายวิชาเพิ่มเติม ส 33202 อาเซียนศึกษา 2

ที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน (RBL) เพิ่มสูงขึ้น

เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน (RBL) จะทำให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจากความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่พบเห็นกับความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่เดิม โดยผ่านกระบวนการคิด ที่ประกอบไปด้วย

ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (21st Century Learning Skills) และทักษะการเป็นพลเมืองอาเซียน (ASEAN Citizens Skills) เพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ทั้งยังสามารถนำไปใช้

ในชีวิตประจำวันได้จริง ซึ่งยังได้รับการฝึกทักษะทาง

สังคมศึกษาด้านอื่นๆ ไปพร้อมกันด้วย

ตัวอย่างผลงานดังนี้

การนำรูปแบบการสอนโดยใช้วิธีการวิจัยเป็นฐาน (RBL) ไปใช้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น และเนื้อหาสาระวิชาอื่นนั้น ในขั้นเลือกปัญหา ต้องกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสงสัยให้มากที่สุด ด้วยสื่อต่างๆ ที่หลากหลาย รวมทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรเป็นกิจกรรมที่แปลกใหม่ เพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียน และในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต้องสามารถปรับเปลี่ยนหรือยืดหยุ่นกิจกรรมได้ตามความเหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

- กองวิจัยตลาดแรงงาน กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน. (2555). **ความรู้ความเข้าใจของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีในประชาคมอาเซียน**. ค้นเมื่อวันที่ 18 มกราคม 2556, จาก <http://lmi.doe.go.th/>.
- ทิศนา ขัมมณี และคณะ. (2548). **เมนูจานเด็ด : แผนการจัดการเรียนรู้คัดสรร**. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.). จำกัด.
- ปทีป เมธาคณวุฒิ. (2547). **การเรียนการสอนที่มีการวิจัยเป็นฐาน**. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวานิช และนางลัดขันธ์ วิรัชชัย. (2546). **แนวทางการให้คำปรึกษาวិทยานิพนธ์**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). **แนวการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนระดับมัธยมศึกษา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). **แนวทางการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนมาตรฐานสากล : World-Class Standard School Instruction Guidelines**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- James Bellanca & Ron Brandt. (2011). **21st Century Skills Rethinking How Students Learn**. (วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง & อธิป จิตตฤกษ์, ผู้แปล). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ Openworlds.
- Kemmis, S. & R. Mc Taggart. (1988). **The Action Research Planner**. 3rd ed. Victoria : Deakin University Press.
- Partnership for 21st Century Skills. (2009). **Framework for 21st Century Learning**. Retrieved March 18, 2013, from http://www.21stcenturyskills.org/documents/framework_flyer_updated_april_2009.pdf.
- World Economic Forum. (2013). **The Global Competitiveness Report 2013-2014**. Retrieved October 19, 2013, from <http://reports.weforum.org/the-global-competitiveness-report-2013-2014/>.

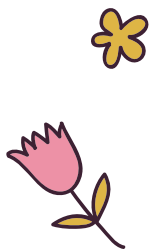
พลังแห่งหนังสือ:

ฉันคือครูพลั้วบวก

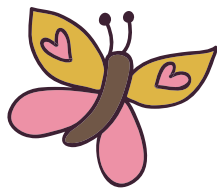
โดย...ศรียกฤษณ์ รังษีวรกุล

อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์

ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ฉันชอบเป็นครูสอน
ฉันชอบเด็กปฐมวัย
ฉันชอบความสดใส
ฉันนั้นมีความสุขมาก
ฉันชอบเรียนรู้ทุกอย่าง
ที่...โลกนี้สร้างมา...

เนื้อหาข้างต้นเป็นส่วนหนึ่งของบทเพลง “คือฉัน...คือครูปฐมวัย” ซึ่งเป็นเพลงที่นิสิตครูสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยมักร้องบ่อยครั้งและเวลาร้องเพลงนี้ดูเหมือนนิสิตจะเกิดพลังบางอย่าง ซึ่งน่าจะเป็นผลมาจากความหมายและทำนองเพลงที่สะท้อนถึงธรรมชาติชีวิตและความงามในหัวใจของผู้เป็นครูเด็กเล็กควรเป็น เพลงนี้ได้ดัดแปลงเนื้อหาจากเพลง “ฉันรักธรรมชาติ” โดย สุภาพร เทพยสุวรรณ และ แพง ชินพงศ์ (ครูเดือนและครูแพง) แต่ยังคงทำนองเดิมไว้ นอกเหนือไปจากบทเพลงที่มีคุณค่าที่ช่วยให้ผู้ฟังได้ซาบซึ้งมีอารมณ์คล้อยตามเพลงไปด้วยแล้ว ยังมี “หนังสือ” หรือ “วรรณกรรม” ดีๆ ที่ช่วยให้ผู้อ่านสามารถเก็บเกี่ยวสิ่งที่ได้อ่านได้เช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหนังสือที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครูที่เนื้อเรื่องมีตัวละครเอกเป็นครูและนักเรียนสามารถช่วยให้ผู้อ่านที่เกี่ยวข้องกับแวดวงการศึกษาซึมซับและรับประสบการณ์ผ่านตัวอักษรที่เป็นเรื่องราวได้อย่างดีและการอ่านยังช่วยให้ผู้อ่านเข้าถึงความรู้สึกของตัวละครอีกด้วย เนื่องจากผู้อ่านสามารถจินตนาการโดยเทียบเคียงกับประสบการณ์ของตนเองได้ การอ่านวรรณกรรมยังช่วยให้เกิดแง่คิดกับผู้อ่านในขณะที่อ่านและภายหลังจากอ่านจบแล้ว หรือแม้แต่เมื่อพ่อแม่อ่านวรรณกรรม นิยาย เรื่องสั้น พ่อแม่เกิดความบันเทิงใจ ที่ผสมทั้งความสุนทรีย์และการค้นพบแบบอย่างที่ดีในการคิด รวมถึงดำรงชีวิตที่หลากหลายมุมมอง ผ่านชีวิตของตัวละคร ที่สะท้อนแง่คิดของนักเขียน นำสู่การนำมาปรับความคิด ปรับวิถีตามความเข้าใจ และบุคลิกภาพของผู้อ่านแต่ละคน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550)

หนังสือที่เกี่ยวข้องกับครุมีอยู่มากมายหลายประเภท “วรรณกรรมเยาวชน” นับเป็นอีกประเภทหนึ่งที่ช่วยให้ผู้อ่านเข้าไปอยู่ในเรื่องราวที่แฝงไปด้วยจินตนาการ ได้เห็นมุมมองบางอย่างผ่านตัวละคร ยิ่งหากเรื่องราวใกล้เคียงกับประสบการณ์ที่ตนเอง ได้รับก็จะมีความรู้สึกร่วมไปกับเรื่องราวที่อ่านมากยิ่งขึ้น การอ่านยังสามารถ ช่วยปูพื้นฐานและช่วยเสริมสร้างเจตคติที่ดีให้กับผู้อ่านได้เช่นกัน เจตคติที่ดีจะเป็นพลัง สำคัญที่ผลักดันให้ครูเกิดความรัก (ฉันทะ) ในการทำหน้าที่ครูอย่างเต็มศักยภาพ ส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการเรียนการสอน กล่าวคือ ครูต้องมีความ ภาคภูมิใจ มีคุณธรรมจริยธรรมพื้นฐาน และตระหนักรู้ว่างานของครูเป็นงานที่มีความ สำคัญต่อการสร้าง “มนุษย์ที่สมบูรณ์” ซึ่งส่งผลต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และ ประเทศชาติ รวมไปถึงสังคมโลก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2556)

แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่มที่อ่านวรรณกรรมเรื่องเดียวกัน

ระดมสมองเพื่อสรุปสาระสำคัญที่ได้จากการอ่านวรรณกรรม

มารู้จักวรรณกรรมทั้ง 4 เรื่องคร่าวๆ กันนะคะ

เรื่องที่ 1 บรัดเลย์เด็กเกเรหลังห้องเรียน

บรัดเลย์เด็กเกเรหลังห้องเรียน (THERE'S A BOY IN THE GIRLS' BATHROOM)

ผู้แต่ง หลุยส์ ซัคเกอร์ ผู้แปล ฤทัยรัช จันทร์เพ็ญ

พิมพ์ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2554 สำนักพิมพ์แพรวเยาวชน

สรุปเรื่อง

ครูแนะแนวและให้คำปรึกษาคนหนึ่งของโรงเรียนที่มีจิตใจเปี่ยมเมตตา มีมุมมองต่อเด็กนักเรียนคนหนึ่งแตกต่างไปจากครูและคนอื่นๆ ซึ่งมองว่าเด็กคนนั้นเป็นเด็กที่มีปัญหาและไร้ค่า ครูที่ดีและครูที่ไม่ดีมีปะปนกันในเรื่อง เพื่อนที่ดีและเพื่อนที่ไม่ดีก็มีปรากฏอยู่ในเรื่องราวเช่นเดียวกัน อุปสรรคของการเป็นครูสามารถเกิดขึ้นได้ การที่ผู้ปกครองบางส่วนไม่เห็นด้วยต่อการทำหน้าที่ให้คำปรึกษาของครูที่เป็นตัวเอกของเรื่อง นำไปสู่ความท้าทายว่าครูจะอย่างไรเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์เช่นนี้ และจะมีแนวทางช่วยเหลือเด็กต่อไปอย่างไร วรรณกรรมเรื่องนี้ทำให้เรารู้ว่า ครูที่สามารถสร้างความไว้วางใจให้เด็กได้ จะสามารถเข้าถึงและช่วยเหลือเด็กได้มากขึ้นนั่นเอง

เสียงสะท้อน

ถ้าเจอเด็กข้างนรตแล้วคือเจอกับเขา พูดยกไม่ไหว ไม่ให้ลงมือหรือในกิจกรรม
หนูจะเข้าไปถามและเข้าไปสนใจเด็กหาว่าเขาทำอะไร ไม่สนใจในทางอื่น เช่น จั่วกล่าว
เด็กก็ทำไปไม่ทำ ทำตามอย่างนั้นได้จริง แต่หนูจะถามด้วยคำถามที่อ่อนโยนและเข้าใจ
ความรู้สึก เช่น "หนูสามารถช่วยเธอได้ไหม" หรือ "หนูคิดว่าเธอจะรู้สึกอย่างไรถ้าหนูได้ช่วยเหลือ"
และจะไม่โทษเด็กแต่ใจเด็กจะเป็นเช่นนั้นแต่จะแก้ไขและปรับตัวเขาหนักในเด็ก
ไว้ใจ จะไม่ป้องกันความผิดของเขาคือให้เด็กได้พัฒนาและความคิดเห็นในสิ่งที่เขาเป็นตัวเอง
มากที่สุด กล่าวคำชื่นชมแรงๆ เพื่อเสริมแรงให้เด็กมีกำลังใจในสิ่งที่เขากำลังทำอยู่

[illegible][illegible]

น้องแป้ง (FLOUR BABIES) รางวัลเหรียญคาร์เนกี และรางวัลทิเบต

ผู้แต่ง แอนน์ ไลน์ ผู้แปล สุนา บุญยะรัตเวช

พิมพ์ครั้งที่ 2 กันยายน พ.ศ. 2544 สำนักพิมพ์ผีเสื้อ

สรุปเรื่อง

ห้องเรียนห้องหนึ่งชื่อว่า 4C เป็นห้องที่รวมเด็กที่มีความสามารถทางวิชาการค่อนข้างต่ำสุดในโรงเรียน ครูที่มีโอกาสเข้ามาสอนเด็กๆ ห้องนี้ส่วนใหญ่มักมีความรู้สึกและการปฏิบัติที่สะท้อนถึงการลดคุณค่าความเป็นมนุษย์ในตัวของเด็กๆ ส่งผลให้มองข้ามความสามารถบางอย่างของเด็กๆ เหล่านี้ไปอย่างน่าเสียดาย แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีครูที่ดีที่มีแนวคิดเพื่อพัฒนาศักยภาพเด็กๆ อยู่เช่นกัน อย่างน้อยการมี “โครงการน้องแป้ง” ช่วยนำไปสู่การได้เห็นรูปแบบการเรียนรู้ที่น่าสนใจที่ช่วยให้เห็นถึงศักยภาพของผู้เรียนที่ใครๆ ก็มองว่าไม่เก่ง วรรณกรรมเรื่องนี้ยังช่วยสะท้อนให้เห็นถึงการที่ครูต้องรับมือกับสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในโรงเรียนและในห้องเรียน พฤติกรรมของเด็กแต่ละคนที่แสดงออกมานั้นอาจมีเบื้องหลังที่ไม่สามารถเปิดเผยให้ใครรับรู้ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสาเหตุที่มาจากครอบครัว ปมปัญหาบางอย่างอาจต้องอาศัยเวลาและความเข้มแข็งของผู้ที่กำลังเผชิญปัญหา เพื่อให้ปัญหานั้นคลี่คลายลง แต่กระนั้นก็ตาม ครูก็ยังเป็นส่วนหนึ่งของการคลี่คลายปัญหาต่างๆ

เสียงสะท้อน

เรื่อง น้องแว้ง

- จากกิจกรรมวาดภาพเรื่องนางสาวแว้งในเด็ก โดยดัดแปลงจาก และ ภาพวาด ดอน แดงทอง ระหว่งบุคคลของเด็ก ว่า เด็กมีความคิดเห็นอย่างไร และต้องการทำโครงการอะไร
- ทำความเข้าใจ และรับฟัง ความคิดเห็นของเด็ก และ ดึงเอาใจใส่จากเด็ก เพื่อเด็กเกิด จิตใจดี และมีความคิดเห็นที่ดีขึ้น
- พูดคุยกับเพื่อนร่วมทางในชั้นเรียน ทำความเข้าใจ และแสดงความคิดเห็นร่วมกัน และ วิจารณ์ออกมาดี ๆ ว่า เพื่อช่วยกันกิจกรรมหรือโครงการที่จะทำ และ นำมาเข้าใจ ใจกับเด็ก และทำให้เด็กมีความสนใจในตัวเองมากขึ้น ไม่มองว่าเด็กในชั้นเรียนหรือตัวเด็ก
- ใช้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กจากเรื่องจากเรื่องจริง จากคุณ โดยใช้หลักการ สมองของเด็ก ๆ ที่มีความรู้ และ ใช้สติปัญญาของเด็ก ๆ ที่มีความรู้ และ ใช้สติปัญญาของเด็ก ๆ ที่มีความรู้

เรื่องที่ 3 ดวงตาระต่าย

ดวงตาระต่าย (RABBIT'S EYES - อุซางิโนะเมะ)

ผู้แต่ง เค็นจิโร่ ไฮทานิ ผู้แปล ธราธร นางาชิมา

บรรณาธิการต้นฉบับแปล รสริน ลิ้มประเสริฐ

พิมพ์ครั้งแรก มกราคม พ.ศ. 2531 สำนักพิมพ์มูลนิธิเด็ก

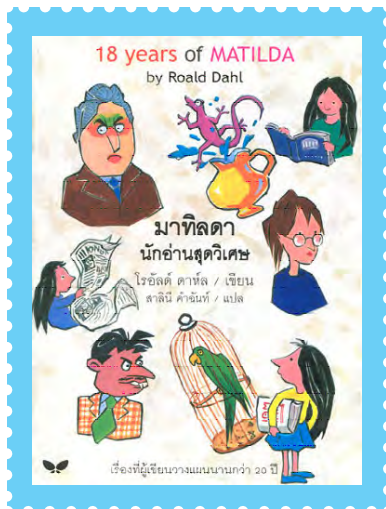
สรุปเรื่อง

ครูบรรจุใหม่มีอุดมการณ์สานฝันกับการเป็นครูที่ดี ต้องเผชิญกับอุปสรรคและปัญหามากมายอย่างที่ไม่ได้คาดคิดมาก่อน รวมทั้งการตัดสินใจทำบางสิ่งบางอย่างก็อาจสร้างความขัดแย้งในใจครูได้ การทำหน้าที่ครูที่ไม่ใช่แค่อยู่ในโรงเรียนเท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงการต้องทำงานกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง ชุมชน และสภาพแวดล้อมที่เป็นบริบทอีกด้วย วรณกรรมเรื่องนี้ได้สะท้อนให้เห็นถึงความพยายามของครูในการเข้าถึงเด็กคนหนึ่งด้วยความเมตตาและปรารถนาดีอยากจะช่วยเหลือ แม้กระนั้นก็ตามวรณกรรมยังได้เสนอภาพของครูที่อาจไม่ใช่แบบอย่างที่ดีนัก การปฏิบัติหน้าที่ของครูท่ามกลางความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็กๆ ที่มีทั้งเด็กปกติทั่วไปและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ แสดงให้เห็นถึงความร่วมมือกันระหว่างเด็กกับครูเพื่อแก้ปัญหาและจัดอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้น ความซุกมุ่นวุ่นวายต่างๆ และการต้องเผชิญสถานการณ์ท้าทายที่บั่นทอนกำลังใจหลายเหตุการณ์ ควบคู่กับการต่อสู้กับอุปสรรคและปัญหา ทำให้เห็นแนวทางการแก้ไขปัญหาเชิงบวกได้เป็นอย่างดีเช่นเดียวกัน วรณกรรมเรื่องนี้ยังได้แฝงการเคารพความเป็นมนุษย์ แม้จะเป็นเด็กก็ตาม การไม่มองบุคคลเพียงผิวเผินแค่เปลือกนอกหรือด่วนตัดสินใจบางอย่างเพียงเพราะแค่เราเห็นเท่านั้น เพราะสิ่งที่เห็นอาจไม่ได้เป็นอย่างที่คิดเสมอไป

เสียงสะท้อน

[illegible]

เรื่องที่ 4 มาทิลดานักอ่านสุดวิเศษ

มาทิลดานักอ่านสุดวิเศษ (MATILDA)

ผู้แต่ง โรอัลด์ ดาห์ล

ผู้แปล สาธิต คำจันทร์

บรรณาธิการต้นฉบับแปล จินดา จำเริญ

และสุรปรีย์ ปิยสาระ

พิมพ์ครั้งที่ 2 (แก้ไข) กรกฎาคม

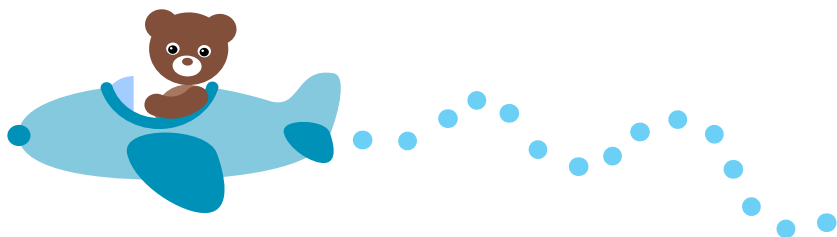
พ.ศ. 2549 สำนักพิมพ์ผีเสื้อ

สรุปเรื่อง

วรรณกรรมเรื่องนี้ชี้ให้เห็นถึงแนวทางการส่งเสริมความสามารถพิเศษที่ซ่อนเร้นของเด็กที่ครูต้องดูแล อย่างไรก็ตามครูเพียงคนเดียวอาจช่วยเหลือได้ค่อนข้างจำกัด หากผู้ที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือและปฏิบัติในแนวทางที่ช่วยส่งเสริมและพัฒนาเด็กย่อมเกิดประโยชน์สูงสุดต่อเด็ก ผู้ปกครองเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยพัฒนาเด็กได้เป็นอย่างดี แต่หากผู้ปกครองไม่เข้าใจและไม่มีความรู้แล้วย่อมเป็นอุปสรรคในการช่วยพัฒนาเด็กเช่นเดียวกัน ปัญหาและอุปสรรคที่ครูต้องเจอไม่ใช่แค่ชีวิตส่วนตัวของครูเท่านั้น แต่ยังมีชีวิตการทำงานอีกมากมายให้ครูต้องเรียนรู้วิธีแก้ไขปัญหาและอุปสรรคนั้นอย่างฉลาดอีกด้วย วรรณกรรมเรื่องนี้ยังสะท้อนให้เห็นจิตวิญญาณของความเป็นครู ที่รักและเมตตาให้ความช่วยเหลือลูกศิษย์ ซึ่งเป็นพลังสำคัญที่ช่วยให้ครูต่อสู้เพื่อให้ผ่านพ้นอุปสรรคปัญหาเหล่านั้นไปได้ เรื่องราวของครูในวรรณกรรมนี้เป็นแง่คิดที่ดีสำหรับผู้ที่เป็นครูที่คิดเชิงบวกและรวบรวมพลังเชิงบวกเพื่อเปลี่ยนแปลงตนเองไปสู่สิ่งที่ดีและมีความสุขกว่า และเมื่อใดที่ครูมีพลังแห่งความสุขย่อมสามารถแผ่พลังสุขนั้นไปสู่ผู้ที่อยู่รอบข้างได้ง่ายขึ้นด้วย

เสียงสะท้อน

ดิฉันตั้งใจจะส่งงานการบ้านที่ได้ออกอย่างมีศิลปะในห้องเรียน ดิฉันจะเริ่มค้นหากทำตามที่รักกับเด็ก ทุกคนสร้างนิสัยสัมพันธ์ที่ดีกับเด็ก ดิฉันได้เรียนรู้พื้นฐานของลูก ฉันคอยคอยรู้ ซึ้งภาพ และข้อมูลซึ่งมีเขียนไว้เกี่ยวกับพัฒนาการและ ความแตกต่างระหว่างบุคคล ในใจให้ทั้ง ยอมรับทั้งปัญหาและตามเด็กเห็นเองเด็ก ทุ่มเหลือสิ่งเสริม และสนับสนุนให้เด็กเกิดการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของตนเองให้ถึงขั้นสูงสุด มีการเรียนรู้เทคโนโลยีที่ทันสมัยที่หลากหลายเพื่อพัฒนาเด็กและตัวเอง ศึกษาหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ก็ได้นำมาปรับใช้และประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อภาคการงานเกินให้ดีที่สุด มีการทำงานวิจัยในชั้นเรียนเสมอ ดิฉันจะนำเทคนิควิธีการสอนลงสู่ชั้นเรียนปรับใช้กับในส่วนของการจัดการเรียนให้เด็กถึงพัฒนาที่หลากหลายให้เด็กใช้ศักยภาพโดยไม่ได้เน้น สักด้านจนเกินไปเล่นสนุก ทำให้รู้สึกสนุกและเข้าใจเด็ก การแสดงออกถึงตามเพศเด็ก ปฏิบัติตามนั้นแน่นอนอย่างที่สุด:

จากวรรณกรรมทั้ง 4 เรื่องและเสียงสะท้อนดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นถึงพลังแห่งการคิดเชิงบวกต่อการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่ตัวละครในวรรณกรรมแต่ละเรื่องได้ถ่ายทอดออกมา การเป็น “ครูที่ดีและมีความสุข” กับวิชาชีพของตนเอง แม้จะต้องเจอกับอุปสรรคและปัญหาใดๆ ก็ตาม จะช่วยให้ครูเกิดแรงบันดาลใจและพลังในเชิงสร้างสรรค์เพื่อปฏิบัติหน้าที่และแก้ไขปัญหา สิ่งสำคัญคือบุคคลที่มีความคิดเชิงบวกย่อมมีโอกาสฝ่าฟันอุปสรรคเหล่านั้นไปได้ดีกว่าผู้ที่มีความคิดเชิงลบนั่นเอง เป็นที่น่าสนใจว่าผู้ที่คิดบวกและผู้ที่คิดลบมีความคิดแตกต่างกันอย่างไร โอ เอ็ม บุกส์ (2551) ได้อธิบายเปรียบเทียบลักษณะการคิดแง่บวกและการคิดแง่ลบไว้ดังนี้

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบความคิดในแง่บวกและแง่ลบ

ความคิดในแง่บวก	ความคิดในแง่ลบ
โอกาสที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ มาแล้ว	ฉันไม่เคยทำสิ่งนี้มาก่อน
ลองมองจากมุมใหม่กันดีกว่า	ซับซ้อนเกินไป
ต้องเรียงลำดับความสำคัญ ก่อน – หลังกันใหม่	เวลาไม่เพียงพอ
ฉันจะพยายามทำให้สำเร็จ	ไม่มีทางทำสำเร็จ
ให้ผู้มีความสามารถช่วยเหลือและชี้แนะ	ไม่มีความชำนาญ
มีที่ว่างสำหรับการพัฒนาเสมอ	ดีที่สุดแล้ว
ลองใช้โอกาสนี้กันดีกว่า	เป็นการเปลี่ยนแปลงระดับรากฐาน ที่เป็นไปไม่ได้
มาดูสิว่าฉันจะเปิดช่องทางการสื่อสาร ได้หรือไม่	ไม่มีใครต้องการจะติดต่อกับฉันเลย
ฉันจะพยายามอีกครั้ง	ฉันไม่มีทางทำให้ดีกว่านี้ได้อีกแล้ว
ฉันจะพยายามเรียนรู้ ที่จะควบคุมความเครียด	ฉันคงไม่มีทางเรียนรู้การควบคุม ความเครียดได้อย่างแน่นอน

จะเห็นได้ว่าพลังของความคิดในทางบวกนี้มีผลต่อการทำงานและสัมพันธภาพที่เกิดขึ้น การพัฒนากระบวนการในการดำรงเจตคติทางบวกเอาไว้ นับเป็นก้าวแรกในการเปลี่ยนเจตคติไปสู่การปฏิบัติ เจตคติสะท้อนให้เห็นตัวเรา แม้ว่าทุกคนมีเจตคติ แต่ก็ไม่มีทางจะเหมือนกันได้ บางคนเจตคติของเขาจะเป็นสิ่งช่วยผลักดันให้เขาก้าวไปข้างหน้า จัดการกับอุปสรรค และสิ่งท้าทายต่างๆ ได้ และช่วยให้ประสบความสำเร็จในวัตถุประสงค์ของเขา แต่บางคนตรงกันข้ามจะมีเจตคติที่ขัดขวางความก้าวหน้า อาจจะทำให้ช้าลงหรือหยุดอยู่กับที่ก็ได้

เจตคติของพวกเรามักจะมีผลมาจากสถานการณ์ที่เราพบในแต่ละวัน สิ่งที่เกิดขึ้นกับเราจะมีอิทธิพลต่อสิ่งที่อยู่ภายในตัวเรา นอกจากว่าตัวเราจะสามารถบังคับกระบวนการในการควบคุมเจตคติให้คงอยู่ในทางบวก แม้ว่าจะมีเหตุการณ์ร้ายๆ เกิดขึ้นก็ตามที แต่ละคนเมื่อพบเจอกับปัญหาอุปสรรค เราสามารถเลือกได้ว่าเราจะทุกข์ทรมานปางตายหรือจุดประกายให้เกิดสิ่งที่ดีๆ ออกมา ทั้งหมดนี้ขึ้นอยู่กับทางเลือกเจตคติของเราเองทั้งนั้น (โสภณัท นุชนาถ, 2546) อย่างไรก็ตามเมื่อได้ตัดสินใจเลือกเดินบนเส้นทางสายครูแล้ว การเรียนรู้ที่จะรับมือกับปัญหาสารพัดและอุปสรรคสารพันไปพร้อมกับพัฒนาหัวใจให้แกร่งด้วยการ “คิดเชิงบวกต่อวิชาชีพอ” คล้ายกับตัวละครเอกหลายตัวในวรรณกรรม จะช่วยเป็นพลังหล่อเลี้ยงให้ครูสามารถปฏิบัติภารกิจหน้าที่ความเป็นครูได้เป็นอย่างดี ดังที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2556) ได้ระบุถึงแนวทางสำคัญของการเตรียมผู้ที่จะเป็นครูไว้ว่า สิ่งสำคัญที่สุดคือ การปลูกฝังจิตวิญญาณของบัณฑิตที่จะจบออกมาเป็นครู จะต้องมີจิตวิญญาณความเป็นครูอย่างแท้จริง นอกจากนี่ยันต์ ชุ่มจิต (2553) ยังได้อธิบายหน้าที่ของครูจากคำภาษาอังกฤษ TEACHERS ไว้ว่า ครูต้องทำหน้าที่...

= TEACHING คือ การสอน หมายความว่า คนเป็นครูทุกคนต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อการสอนนักเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบ เพื่อให้นักเรียนเป็นคนเก่ง เป็นคนดี และมีความสุข ครูมีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อการสอนศิษย์เพื่อให้ศิษย์มีความรู้ความสามารถในวิชาการทั้งหลายทั้งปวง ซึ่งถือว่าเป็นงานหลักของผู้เป็นครูทุกคน

E

= ETHICS คือ จริยธรรม หมายความว่า ครูทุกคนต้องมีหน้าที่และรับผิดชอบต่อการปลูกฝังอบรมจริยธรรมให้กับศิษย์ของตน ในขณะเดียวกันก็ต้องฝึกฝนอบรมให้เป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรมอยู่ตลอดเวลา

A

= ACADEMIC คือ วิชาการ หมายความว่า ครูทุกคนต้องมีหน้าที่และรับผิดชอบต่องานวิชาการ ทั้งของตนเองและของศิษย์ทุกคน ต้องพัฒนาตนเองให้ทันต่อความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการอยู่เสมอ

C

= CULTURAL HERITAGE คือ การสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรม หมายความว่า ครูทุกคนจะต้องมีหน้าที่และรับผิดชอบต่อการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง

H

= HUMAN RELATIONSHIP คือ การสร้างมนุษยสัมพันธ์ หมายความว่า ครูทุกคนจะต้องสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลต่างๆ ที่ครูต้องเกี่ยวข้องด้วย ได้แก่ ระหว่างครูกับนักเรียน ระหว่างครูกับเพื่อนครู และระหว่างครูกับผู้ปกครอง/ชุมชน “การเยี่ยมเยียนบ้านของผู้ปกครองเป็นวิธีที่ให้ผลมากที่สุดต่อการขจัดปัญหาของนักเรียนที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน การเยี่ยมเยียนผู้ปกครองเป็นวิธีที่ดีที่สุดในการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างครูและผู้ปกครองถึงวิธีการทำงานของเด็กๆ เมื่ออยู่ที่บ้านและที่โรงเรียน”

E = EVALUATION คือ การประเมินผล
หมายความว่า ครูทุกคนจะต้องมีหน้าที่
และรับผิดชอบต่อการวัดผลและประเมินผล
การเรียนรู้ของนักเรียนอยู่เสมอ

R = RESEARCH คือ
การวิจัยหมายความว่า
ครูทุกคนจะต้องมี
หน้าที่และรับผิดชอบ
ต่อการแก้ไขปัญหา
ต่างๆ ของศิษย์ด้วย
การศึกษา ค้นคว้า
ทดลองด้วยวิธีการ
ต่างๆ

S = SERVICE คือ การบริการ
หมายความว่า ครูทุกคนจะต้อง
มีหน้าที่และรับผิดชอบต่อการให้
บริการแก่นักเรียน ชุมชน และ
สังคม ตามหน้าที่และโอกาส
อำนวย

ภารกิจของครูมีมากมายเหลือเกินตามความหมายของ TEACHERS ข้างต้น หากโรงเรียนต่างๆ สามารถจัดหาหนังสือดีๆ ให้ครูได้มีโอกาसानเพิ่มเติม เพื่อเติมพลังจิตวิญญาณของความเป็นครูได้ จะเป็นแนวทางที่ดีที่ช่วยให้ครูรู้สึกผ่อนคลายผ่านการอ่าน และอาจได้รับแง่คิดดีๆ รวมถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหา สิ่งเหล่านี้ส่งผลให้ครูมีสุขภาพกายและใจที่ดี เพียงให้พลังแห่งหนังสือส่งผ่านถึงจิตวิญญาณความเป็นครู ให้เกิดการตระหนักรู้ว่า “ฉันคือครูพลังบวก” ดังนั้นหากพอจะมีเวลาว่างอย่าลืมแวะเติมพลังด้วยการอ่านหนังสือดีๆ ที่ช่วยไม่ให้เหนื่อยล้าจนเกินไปนัก เพราะอย่างน้อยหนังสือก็คือเพื่อนที่อาจมีเรื่องราวคล้ายๆ กับเรา และเราอาจได้เรียนรู้การหาทางออกที่ดีผ่านเพื่อนก็เป็นได้

ขอขอบคุณเจ้าของชิ้นงานและบุคคลที่ปรากฏในภาพถ่าย รวมทั้ง
นิสิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ตั้งใจอ่าน
วรรณกรรมอันทรงคุณค่า

อ้างอิง

- เค็นจิโร่ ไชทานิ. (2531). **ดวงตากระต่าย**. แปลโดย ธราธร นางาชิมา. บรรณาธิการ
ต้นฉบับแปล รสริน ลิ้มประเสริฐ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มูลนิธิเด็ก.
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2553). **ความเป็นครู**. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- โรอัลด์ ดาห์ล. (2549). **มาติดตามนักอ่านสุดพิเศษ**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). แปลโดย สาลินี
คำฉันท. บรรณาธิการต้นฉบับแปล จินดา จำเริญ และสุรปริทย์ ปิยสาระ.
กรุงเทพมหานคร : ผีเสื้อ.
- โสภณัท นุชนาถ. (2546). **การสร้างสุขให้ชีวิตด้วยการปรับเปลี่ยนเจตคติ**. วารสาร
วิชาการสถาบันราชภัฏธนบุรี. 3 (1) : 53 – 63.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). **บทวิเคราะห์
สถานภาพการพัฒนาครูทั้งระบบและข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาครู
เพื่อคุณภาพผู้เรียน**. กรุงเทพมหานคร : 2556.
- _____. (2550). **กระบวนการให้ความรู้พ่อแม่ในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยผ่าน
กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน**. กรุงเทพมหานคร : สกศ.
- หลุยส์ ชัคเกอร์. (2554). **บัดดี้เด็กเกรงกลัวห้องเรียน**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). แปลโดย
ฤทัยรัช จันทรเพ็ญ. กรุงเทพมหานคร : แพรวเยาวชน.
- แอนน์ โฟน. (2544). **น้องแป้ง**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). แปลโดย สมณา บุญยรัตเวช.
กรุงเทพมหานคร : ผีเสื้อ.
- ไอเอ็มบีคส์.(2551).**A+WorkingAttitude:ทัศนคติกำหนดทุกสิ่ง**.กรุงเทพมหานคร:
ไอ เอ็ม บีคส์.

การพัฒนาทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนรู้ความ

โดยใช้รูปแบบพหุระดับ

ระดับโรงเรียน

ห้องเรียน

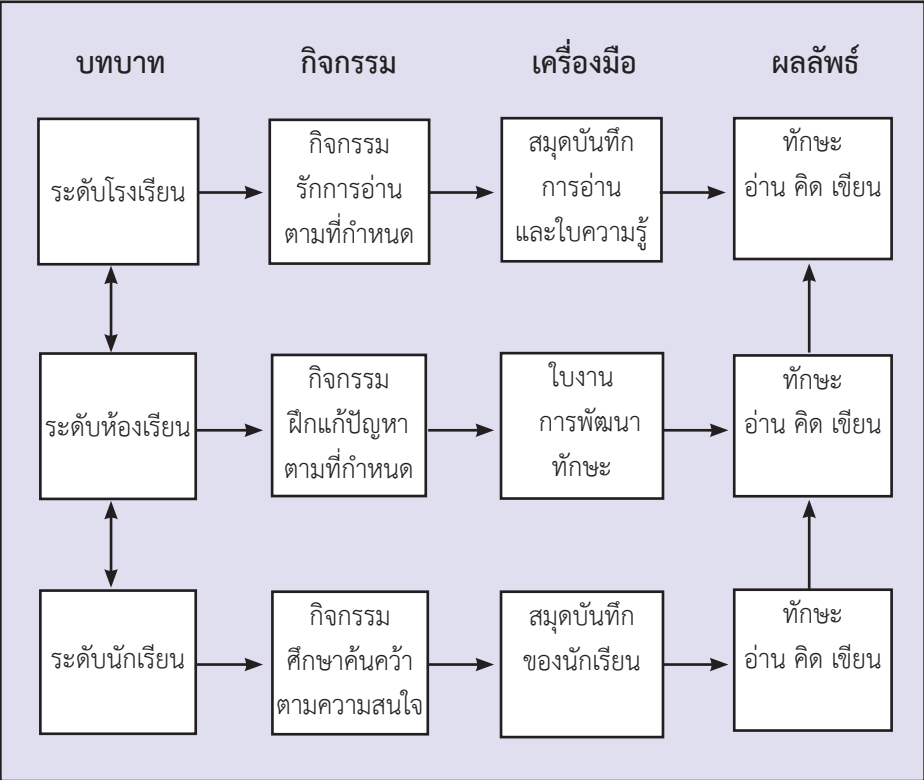
และนักเรียน

โดย...ดร.สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์
ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การจัดการศึกษาในระบบจะอาศัยโรงเรียนเป็นหน่วยในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายตามหลักสูตรการศึกษาที่ออกแบบไว้อย่างเป็นระบบ โดยมีบุคลากรที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบในการจัดการตามโครงสร้าง สายงาน การบังคับบัญชา ลดหลั่นกันไปตามบทบาทหน้าที่ที่รับผิดชอบ แต่อย่างไรก็ตามทุกคนจะต้องรับผิดชอบในผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ดังนั้น การพัฒนาทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามหลักสูตรหรือมาตรฐานที่กำหนด ในสถานการณ์ที่พบว่า ผลการประเมินคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพัฒนาทักษะการคิดอยู่ในระดับที่ไม่พึงพอใจ ผู้รับผิดชอบในโรงเรียนจะต้องระดมสรรพกำลัง เพื่อพัฒนาทักษะดังกล่าวอย่างจริงจังทุกบทบาทหน้าที่ ทั้งฝ่ายหรือกลุ่มงานบริหาร กลุ่มงานสนับสนุน และการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน ซึ่งเรียกได้ว่าร่วมกันทุกระดับ (Multi-Level) อีกทั้ง ทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ เป็นทักษะที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงซึ่งกันและกัน การพัฒนาจึงจำเป็นต้องดำเนินการไปพร้อมๆ กันอย่างต่อเนื่อง อย่างมีระบบและรูปแบบที่เหมาะสม

กิจกรรม

ดำเนินกิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความใน
ทุกระดับ ตามบทบาทการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเพิ่มเติม นอกเหนือจากการจัด
กิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาต่างๆ ซึ่งทำการสอนตามปกติ เพื่อให้เป็น
รูปแบบการพัฒนาอย่างจริงจัง ดังนี้

บทบาทการจัดการเรียนรู้ระดับโรงเรียน

การจัดการเรียนรู้ระดับโรงเรียน เป็นการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะให้นักเรียนจากบทบาทหน้าที่ของฝ่ายต่างๆ เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนของโรงเรียน มีวิธีหรือแนวทางการดำเนินการพัฒนาทักษะ ดังนี้

1. การดำเนินการพัฒนาทักษะการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ

การดำเนินการพัฒนาทักษะตามบทบาทหน้าที่จะต้องจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง หลากหลาย เกี่ยวข้องกับทุกระดับ ทุกฝ่าย ทุกคน จึงประกอบด้วย การวางแผน แนวทางการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาทักษะ และการกำกับติดตาม ดังนี้

1.1 การวางแผน

การดำเนินกิจกรรมจัดการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับหลายฝ่าย ควรจะได้วางแผนเตรียมความพร้อมก่อนดำเนินการ ดังนี้

1.1.1 กำหนดนโยบายกิจกรรมพัฒนาการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ โดยรวมทั้งหมดของโรงเรียน

1.1.2 กำหนดแนวปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ

1.1.3 แต่งตั้งคณะกรรมการจัดกิจกรรม ประกอบด้วย

1) คณะกรรมการเตรียมเอกสาร “ใบความรู้” พัฒนาทักษะการอ่าน เพื่อการคิดวิเคราะห์และเขียนสื่อความสำหรับนักเรียน คณะกรรมการดำเนินกิจกรรมประกอบด้วย อาจารย์ที่ปรึกษาของนักเรียน อาจารย์กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ

2) คณะกรรมการจัดตารางสอนเพื่อความสอดคล้องในการปฏิบัติหน้าที่ของครู อาจารย์ตลอดภาคเรียน

1.1.4 การเตรียมสถานที่หอประชุมและอุปกรณ์อำนวยความสะดวก

1.1.5 กำหนดการจัดกิจกรรมโดยรวมทุกระดับชั้น กำหนดวันประจำทุกสัปดาห์ และทุกภาคเรียน ตลอดปีการศึกษา โดยครูอาจารย์ที่ปรึกษาห้องเรียนละ 2 คน

1.2 แนวทางการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ

กิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ จะต้องดำเนินการพร้อมกัน เนื่องจากมีความสัมพันธ์กัน ด้วยการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริม พัฒนาการอ่านที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ฝึกฝนทักษะด้วยตนเอง ด้วยการอ่านตามที่ครูชี้แนะ แล้วใช้ความรู้ประสบการณ์เดิมคิดตามคำถามต่อบทที่อ่าน รวบรวมวิเคราะห์ แล้วเขียนสรุป โดยมีแนวทางการปฏิบัติกิจกรรม ดังนี้

1.2.1 ครู อาจารย์ที่ปรึกษา หัวหน้าระดับ และอาจารย์บรรณารักษ์ ในระยะแรกจะปฐมนิเทศนักเรียนเกี่ยวกับการใช้เอกสาร เครื่องมือพัฒนาทักษะเทคนิควิธีการอ่าน วิธีคิด และวิธีการเขียนสรุปการอ้างอิงที่ถูกต้อง

1.2.2 ครู อาจารย์ที่ปรึกษา และอาจารย์หัวหน้าระดับชั้นนำเอกสารพัฒนาทักษะการอ่าน “ใบความรู้” ซึ่งมีทั้งหมดมากกว่า 50 เรื่อง จากคณะกรรมการเตรียมบทความได้คัดเลือกไว้ อาทิเช่น อาหารเช้า โรคไข้หวัดนก ดวงจันทร์ของเรา ในหลวงของเรา ผักผลไม้ บทความเหล่านี้เตรียมให้ครบเรื่องละ 60 แผ่น ใส่ซองหมุนเวียนสลับกันใช้ทุกห้องเรียน ทุกระดับชั้นในโรงเรียน โดยจัดทำใหม่ เปลี่ยนในแต่ละภาคเรียน ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เหมาะสม เพื่อให้นักเรียนได้อ่านตามที่ครูชี้แนะ เพื่อให้เกิดกระบวนการทางการคิดต่อไป และเตรียมเครื่องมือฝึกทักษะการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ “สมุดบันทึกการอ่าน” ไว้ให้นักเรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งเป็นเครื่องมือฝึกเฉพาะประจำตัวของนักเรียน

1.2.3 นักเรียนเตรียมพร้อมด้วยการเข้านั่งประจำเป็นกลุ่มห้องเรียน แล้วปฏิบัติตนด้วยการสงบนิ่งสมาธิ ครู อาจารย์ที่ปรึกษาเข้าร่วมกิจกรรมด้วย และครูอาจารย์อาจใช้เพลง หรืออ่านบทความ หรือกลอนสอนใจ หรือพูดโน้มน้าวจิตใจอบรมสั่งสอนด้วยเสียงที่แผ่วเบา แล้วให้นักเรียนนั่งนิ่ง “เสริมสร้างปัญญาด้วยสมาธิ” ต่อจากนั้นครู อาจารย์แจกเอกสารใบความรู้ และเครื่องมือพัฒนาทักษะการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ “สมุดบันทึกการอ่าน” ที่ผ่านการตรวจประเมินเสนอแนะข้อบกพร่อง และชมเชยจากกิจกรรมการฝึกทักษะครั้งที่ผ่านมา

1.2.4 นักเรียนจะฝึกทักษะการอ่าน โดยเอกสารพัฒนาการอ่าน “ใบความรู้” ที่หมุนเวียนแต่ละครั้งทุกสัปดาห์ ด้วยวิธีการอ่านในใจเพื่อจับใจความอ่านอย่างไตร่ตรอง ละเอียดยรอบคอบ จำแนก แยกแยะ แล้วคิดวิเคราะห์เรื่องราวที่อ่านอย่างใคร่ครวญ ไตร่ตรอง แยกแยะ แจกแจงเป็นส่วน สรุปประเมินค่า สรุปตอบคำถามในเครื่องมือฝึกทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ “สมุดบันทึกการอ่าน” ที่ประกอบด้วยคำถาม 1) ให้นักเรียนสรุปข้อความที่อ่านทั้งหมด 2) ข้อคิดหรือการนำไปใช้ประโยชน์ 3) ข้อความที่ดีหรือที่ประทับใจ แล้วให้นักเรียนเขียนบันทึกคำตอบตามที่ถาม ด้วยคำถามด้านการรู้คิด 6 ระดับ และแหล่งที่มาของเอกสาร เพื่อฝึกทักษะการเขียนสื่อความหมายให้เกิดความเข้าใจจากการเขียนที่ชัดเจน เรียบง่าย กระชับ ประทับใจ โน้มน้าวจิตใจ ถูกหลักภาษา สีสันไพเราะ จากผลของการอ่านและการคิดวิเคราะห์นั้น

1.2.5 ครู อาจารย์ที่ปรึกษา หรือวิทยากรจะอบรมให้ความรู้แก่นักเรียนในเรื่องต่างๆ ตลอดทั้งอาจารย์หัวหน้าระดับนัดหมายกับนักเรียน และฝ่ายบริหารโรงเรียนพบนักเรียนตามความเหมาะสม แล้วจึงรวบรวมเก็บเอกสารส่งเสริมฝึกทักษะและเครื่องมือฝึกทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ “ใบความรู้” และ “สมุดบันทึกการอ่าน” ครูอาจารย์ที่ปรึกษาตรวจวัดประเมินผลการพัฒนาของนักเรียนในที่ปรึกษาของตนทุกคน แล้วแจ้งผลพร้อมชี้แนะแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อการพัฒนาของนักเรียนในครั้งต่อไป

1.3 การกำกับติดตาม

กิจกรรมต่างๆ จะดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย ควรมีการติดตาม ตรวจสอบ ทั้งการดำเนินกิจกรรมของนักเรียน และการดำเนินการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียน ดังนี้

1.3.1 ครู อาจารย์ที่ปรึกษา และอาจารย์หัวหน้าระดับจะเป็นผู้ตรวจสอบ และติดตามการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน

1.3.2 การรายงานผลการพัฒนา ครู อาจารย์ที่ปรึกษาจะรายงานผลเป็นรายบุคคล ส่งสำนักงานฝ่ายวิชาการ ภาคเรียนละ 1 ครั้ง

1.3.3 สำนักงานกลุ่มบริหารวิชาการจัดทำบัญชีใบความรู้ เรื่องใดเหมาะสมกับระดับชั้นไหน และชั้นหรือห้องเรียนใดได้เลือกใช้ใบความรู้เรื่องนี้ไปแล้วบ้าง

2. เครื่องมือพัฒนาทักษะ การอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ

การพัฒนาทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องควบคู่กันไป เครื่องมือพัฒนาทักษะดังกล่าวจะต้องมีความเชื่อมโยงสอดคล้องกันด้วยรูปแบบหรือลักษณะของเครื่องมือตามบทบาทการจัดการเรียนรู้ในระดับโรงเรียน ดังนี้

2.1 เครื่องมือพัฒนาทักษะเป็น “สมุดบันทึกการอ่าน” สำหรับพัฒนาการเขียน จัดทำเป็นรูปเล่ม มีจำนวน 20 แผ่น บันทึกได้ 40 หน้า นักเรียนสามารถใช้บันทึกได้ 1 ภาคเรียน

2.2 สมุดบันทึกการอ่าน มีลักษณะเป็นสมุดบันทึกให้นักเรียนใช้เขียนข้อความที่เกิดจากผลของการอ่านและคิด แล้วตอบคำถามจากการกระตุ้นด้วยคำถามด้านการรู้คิด 6 ระดับ ลงในช่องว่างดังนี้

- 1) แหล่งที่มาของเอกสาร “ใบความรู้” สำหรับพัฒนาการอ่าน
- 2) สรุปข้อความจากการอ่าน
- 3) ข้อคิดหรือการนำไปใช้จากการอ่าน
- 4) ข้อคิดที่ดี หรือประทับใจจากการอ่าน

ส่วนประกอบอื่นๆ ในสมุดบันทึกการอ่านที่อำนวยความสะดวกต่อนักเรียน และครู อาจารย์ เพื่อการกำกับตรวจสอบ วัดประเมินผลการพัฒนา สมุดบันทึกการอ่านนี้ สามารถเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม

ตัวอย่างสมุดบันทึกการอ่าน

ครั้งที่

วันที่ เดือน พ.ศ.

บันทึกการอ่าน

คะแนนที่ได้รับ		
อ่าน	4	
คิดวิเคราะห์	4	
เขียนสื่อความ	4	
รวม	12	

แหล่งที่มา

สรุปความ

การแยกแยะองค์ประกอบ

ข้อคิดที่ได้

การนำไปใช้ที่เกี่ยวกับการเรียนหรือชีวิตประจำวัน

ข้อความที่ดี หรือความประทับใจ

2.3 เอกสารพัฒนาทักษะ “ใบความรู้” เป็นบทความที่คณะครู อาจารย์ ได้พิจารณา คัดเลือกนำมาให้นักเรียนอ่านเพื่อการพัฒนาทักษะ ซึ่งจะเป็นบทความ ที่มีสาระ เป็นประโยชน์ต่อนักเรียน และเอกสารนี้จะปรับเปลี่ยนตามสภาวการณ์ ที่เกิดขึ้นเพื่อให้เหมาะสม

3. การวัดประเมินผลการพัฒนาทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ

การวัดประเมินผลการพัฒนา เป็นขั้นตอนสำคัญประการหนึ่งในการจัดการ เรียนรู้ เนื่องด้วยจะทำให้ผู้เกี่ยวข้องทราบถึงความเจริญก้าวหน้า เกิดการพัฒนาอยู่ใน ระดับใด การวัดประเมินผลการพัฒนาการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน แนวทางหรือวิธีการประเมินต้องพิจารณาประเมินผล การพัฒนาโดยรวมไปพร้อมๆ กัน การวัดประเมินผลการพัฒนาทักษะดังกล่าว ได้กำหนดบทบาท ตัวชี้วัด เกณฑ์การให้คะแนน และการรายงานผลการพัฒนาดังนี้

3.1 ครู อาจารย์ที่ปรึกษาของนักเรียนเป็นผู้วัดประเมินผลการพัฒนา

3.2 ตัวชี้วัด

การประเมินผลการพัฒนาทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ อาศัยเอกสารผลงานจากการเขียนเป็นหลักฐานในการประเมิน เพราะผลการเขียนเป็นการประเมินผลการใช้ความคิดและการอ่านของผู้เรียน โดยอาศัยตัวชี้วัด ดังนี้

1) ความสามารถในการอ่าน ตัวชี้วัด คือ อ่านในใจแล้วตอบคำถาม แสดงความรู้จากเรื่องที่อ่าน เรียงลำดับเหตุการณ์ได้ วัดประเมินผล พิจารณาได้จากผลการเขียน

2) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ตัวชี้วัด ประกอบด้วย อธิบาย แยกแยะองค์ประกอบ บอกความสัมพันธ์เชื่อมโยงได้ วัดประเมินผล พิจารณาได้จากผลการเขียน

3) ความสามารถในการเขียนสื่อความ ตัวชี้วัดประกอบด้วย เขียนได้ถูกต้อง ลำดับเหตุการณ์ตามที่นึกคิดได้ แสดงความคิดเห็นได้ วัดประเมินได้จากการเขียน

3.3 เกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ ประเภทละ 4 คะแนน รวมคะแนนเต็ม 12 คะแนน เกณฑ์การให้คะแนนแบบภาพรวมหรือเกณฑ์รวม (Holistic Scoring Rubric) ระดับความสามารถของการผ่านเกณฑ์การพัฒนาเท่ากับ 6 - 12 คะแนน เกณฑ์การให้คะแนนเป็นดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ สามารถกำหนดให้เป็นประเภทละ 3 คะแนน รวมเต็ม 9 คะแนน ก็ได้ ตามแต่จะพิจารณาความเหมาะสม

เกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ

ทักษะ ระดับคะแนน	การอ่าน	การคิดวิเคราะห์	การเขียนสื่อความ
4	แสดงความรู้ของเรื่องที่อ่าน เรียงลำดับเหตุการณ์ ได้ชัดเจนสมบูรณ์	อธิบายแยกแยะองค์ประกอบ บอกความสัมพันธ์เชื่อมโยง ได้ชัดเจน สมบูรณ์	เขียนได้ถูกต้อง ลำดับ เหตุการณ์ตามที่นึกคิด แสดงความคิดเห็นได้ ชัดเจน สมบูรณ์
3	แสดงความรู้ของเรื่องที่อ่าน เรียงลำดับเหตุการณ์ ไม่ชัดเจน ไม่สมบูรณ์ เล็กน้อย	อธิบายแยกแยะองค์ประกอบ บอกความสัมพันธ์เชื่อมโยง ได้ไม่ชัดเจน ไม่สมบูรณ์ เล็กน้อย	เขียนได้ถูกต้อง ลำดับ เหตุการณ์ตามที่นึกคิด แสดงความคิดเห็นได้ ไม่ชัดเจนไม่สมบูรณ์ เล็กน้อย
2	แสดงความรู้ของเรื่องที่อ่าน เรียงลำดับเหตุการณ์ ได้ไม่ชัดเจน ไม่สมบูรณ์ แต่มีแนวโน้มที่ดี	อธิบายแยกแยะองค์ประกอบ บอกความสัมพันธ์เชื่อมโยง ได้ไม่ชัดเจน ไม่สมบูรณ์ แต่มีแนวโน้มที่ดี	เขียนได้ถูกต้อง ลำดับ เหตุการณ์ตามที่นึกคิด แสดงความคิดเห็นได้ ไม่ชัดเจนไม่สมบูรณ์ แต่มีแนวโน้มที่ดี
1	แสดงความรู้ของเรื่องที่อ่าน เรียงลำดับเหตุการณ์ ไม่ชัดเจนและไม่สมบูรณ์	อธิบายแยกแยะองค์ประกอบ บอกความสัมพันธ์เชื่อมโยง ได้ไม่ชัดเจนและไม่สมบูรณ์	เขียนได้ถูกต้อง ลำดับ เหตุการณ์ตามที่นึกคิด แสดงความคิดเห็นได้ ไม่ชัดเจนและไม่สมบูรณ์

3.4 ครู อาจารย์ที่ปรึกษา บันทึกผลการพัฒนาเป็นรายบุคคล แล้วรายงาน
ที่สำนักงานฝ่ายวิชาการ ภาคเรียนละ 1 ครั้ง

บทบาทการจัดการเรียนรู้ระดับห้องเรียน

การจัดการเรียนรู้ระดับห้องเรียน เป็นการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะให้นักเรียน จากบทบาทหน้าที่ของครู อาจารย์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ที่จะต้องจัด กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยตรงในห้องเรียน การจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะเพิ่มเติมนี้ เป็นกิจกรรมนักเรียนที่นอกเหนือจากกิจกรรมที่อยู่ในเนื้อหาสาระการเรียนรู้รายวิชาปกติ มีวิธีหรือแนวทางการดำเนินการพัฒนาทักษะดังนี้

1. การดำเนินการพัฒนาทักษะการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ

การดำเนินการพัฒนาทักษะตามบทบาทหน้าที่ จะต้องจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง หลากหลาย เกี่ยวข้องกับทุกระดับ ทุกฝ่าย ทุกคน จึงประกอบด้วย การวางแผน แนวทางการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาทักษะ และการกำกับติดตาม ดังนี้

1.1 การวางแผน

1.1.1 กำหนดนโยบายกิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียนสื่อความเพิ่มขึ้น นอกเหนือจากการเรียนการสอนตามปกติ

1.1.2 กำหนดแนวปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ

1) พัฒนาคุณภาพการสอนของครู อาจารย์ด้วยการประชุม อบรม เพื่อปรับวิธีเรียน เปลี่ยนวิธีสอน ด้วยการสอนวิธีคิด จัดทำใบงานพัฒนาการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ

2) ครู อาจารย์ผู้สอนทุกคน สร้างเครื่องมือพัฒนาทักษะการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียนสื่อความของนักเรียน เป็นเอกสาร “ใบงานพัฒนาการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ” คนละ 10 ฉบับ

3) สำนักงานกลุ่มบริหารวิชาการเป็นผู้รวบรวมจัดเก็บและบริการ ในการใช้เครื่องมือพัฒนาทักษะ “ใบงานพัฒนาการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ” ที่ผ่านการหาคุณภาพเครื่องมือแล้ว

4) ครู อาจารย์ผู้สอนรายวิชาต่างๆ ต้องจัดสรรเวลาในการนำ เครื่องมือพัฒนาทักษะ “ใบงานพัฒนาการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ” ไปปฏิบัติการใช้พัฒนาทักษะกับนักเรียน นอกเหนือจากการสอนในสาระวิชาตามปกติ

5) กำหนดการจัดกิจกรรมในห้องเรียน โดยครู อาจารย์ ผู้สอน
ทุกคน ทุกวันต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา

1.2 แนวทางการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาทักษะ

กิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ
จะต้องดำเนินการพร้อมกัน เนื่องจากมีความสัมพันธ์กัน ด้วยการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริม
พัฒนาการอ่านจากการชี้แนะของครู อาจารย์ ด้วยการเขียนโจทย์คำสั่ง เพื่อให้อ่าน
อย่างไตร่ตรอง ละเอียด รอบคอบ แยกแยะ แล้วปฏิบัติตามโจทย์คำสั่งเพื่อแก้ปัญหา
จากการกำหนดไว้ให้ฝึกทักษะ เช่น เกมเติมคำ จับคู่รูปภาพ การคิดคำนวณรูปทรง
เรขาคณิต ข้อความ หรือภาพประกอบจากหนังสือพิมพ์ ให้นักเรียนได้ฝึกการคิดวิเคราะห์
แล้วให้นักเรียนได้ฝึกการเขียนด้วยการแสดงความรู้ ความคิดเห็น เขียนสรุปวิธีการ
เขียนเรียงความสั้นๆ ตามโจทย์คำสั่งที่กำหนด เพื่อสื่อความให้เกิดความเข้าใจจาก
กิจกรรมที่ปฏิบัติ โดยมีแนวทางการปฏิบัติกิจกรรม ดังนี้

1.2.1 ครู อาจารย์ผู้สอนนำเครื่องมือพัฒนาทักษะ “ใบงานพัฒนา
การอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน” จากสำนักงานฝ่ายวิชาการที่จัดทำสำเนาให้ มาใช้
ฝึกทักษะความสามารถของนักเรียน

1.2.2 ครู อาจารย์ผู้สอนแนะนำเครื่องมือวิธีการใช้ให้นักเรียน
เกิดความเข้าใจ แล้วมอบหมายให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมในห้องเรียนตามเวลาที่จัดให้
หรือใช้ใบงานเพื่อจัดกิจกรรมให้นักเรียนกรณีเข้าสอนแทนกันได้

1.2.3 นักเรียนจะพัฒนาทักษะการอ่านจากโจทย์คำสั่ง คำถามหรือ
เนื้อหาสาระเครื่องมือพัฒนา ด้วยวิธีการอ่านในใจเพื่อจับใจความ แล้วคิดวิเคราะห์
เรื่องราว หรือเกม หรือกิจกรรม ที่กำหนดให้ปฏิบัติตามคำสั่งนั้นๆ แล้วเขียน
สื่อความหมายตามคำถาม ให้เกิดความเข้าใจจากผลการอ่านและการคิดวิเคราะห์นั้น

1.2.4 ครู อาจารย์ผู้สอน เก็บรวบรวมเครื่องมือพัฒนาทักษะ “ใบงาน
พัฒนาการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน” ที่นักเรียนได้พัฒนาตามที่กำหนดครบถ้วนแล้ว
นำไปตรวจวัดประเมินผลการพัฒนาของนักเรียนทุกคน แล้วส่งคืนนักเรียน แจกผล
พร้อมชี้แนะแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียน หรืออาจใช้วิธีการมอบให้นักเรียนช่วยกันตรวจ
และร่วมกันเฉลยคำตอบก็ได้

1.2.5 ใบงานพัฒนาทักษะดังกล่าวบางฉบับไม่มีส่วนของการเขียนตอบ เช่น เกม การวัดประเมินจะต้องเปลี่ยนไปตามลักษณะของใบงานนั้นๆ

1.3 การกำกับติดตาม

กิจกรรมต่างๆ จะดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีการติดตาม ตรวจสอบ ทั้งการดำเนินกิจกรรมของนักเรียน และการดำเนินการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียน ดังนี้

1.3.1 ครู อาจารย์ผู้สอนจะเป็นผู้ตรวจสอบติดตามการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน

1.3.2 สำนักงานฝ่ายวิชาการจัดทำสถิติรายงานผลการใช้บริการเครื่องมือพัฒนาทักษะของครู อาจารย์เป็นรายบุคคล ตลอดทั้งทำบัญชีสถิติการใช้ใบงานนั้นๆ ว่าห้องใดนำไปใช้แล้วบ้าง เพื่อป้องกันการนำไปใช้ซ้ำซ้อน

1.3.3 การรายงานผลการพัฒนานักเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ จะรวบรวมส่งสำนักงานฝ่ายวิชาการ ภาคเรียนละ 1 ครั้ง

2. เครื่องมือพัฒนาทักษะการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ

การพัฒนาการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียนมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน ต้องดำเนินการต่อเนื่องควบคู่กันไป เครื่องมือพัฒนาทักษะดังกล่าวนี้จะต้องมีรายละเอียดที่เกี่ยวกับการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียนสื่อความอยู่ในฉบับเดียวกัน เป็นรูปแบบเอกสารสำเร็จรูป เป็นใบงานพัฒนาทักษะจัดทำโดยครู อาจารย์เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับเวลาที่จัด ตามความถนัดของครู อาจารย์แต่ละกลุ่มสาระที่ดำเนินการในห้องเรียน มีดังนี้

2.1 เครื่องมือพัฒนาทักษะนักเรียนเป็น “ใบงานพัฒนาการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ” เป็นเอกสารแผ่นเดียว

2.2 ครู อาจารย์เป็นผู้สร้างเครื่องมือพัฒนาทักษะ คนละ 10 ฉบับ

2.3 สำนักงานกลุ่มบริหารวิชาการเป็นผู้รวบรวมจัดเก็บและจัดบริการในการใช้เครื่องมือพัฒนาทักษะ

2.4 ส่วนประกอบของเครื่องมือพัฒนาทักษะ ประกอบด้วย โจทย์หรือคำสั่งให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการอ่าน แล้วมีส่วนประกอบในการฝึกคติวิเคราะห์ เช่น รูปภาพ หรือความสัมพันธ์ การต่อภาพ การคิดคำนวณ และมีส่วนประกอบให้นักเรียนตอบคำถาม เขียนตอบเพื่อฝึกทักษะการเขียนที่ได้จากการฝึกคติวิเคราะห์ และส่วนประกอบอื่นๆ ที่อำนวยความสะดวกต่อนักเรียน และครู อาจารย์เพื่อการกำกับตรวจสอบ วัดประเมินผลการพัฒนา

3. การวัดประเมินผลการพัฒนาการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ

การวัดประเมินผลการพัฒนาเป็นขั้นตอนสำคัญประการหนึ่งในการจัดการเรียนรู้ เนื่องด้วยจะทำให้ผู้เกี่ยวข้องทราบถึงความเจริญก้าวหน้า เกิดการพัฒนาอยู่ในระดับใด การวัดประเมินผลการพัฒนาการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียนสื่อความมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน แนวทางหรือวิธีการประเมินต้องพิจารณาประเมินผลการพัฒนาโดยรวมไปพร้อมๆ กัน การวัดประเมินผลการพัฒนาทักษะดังกล่าวได้กำหนดบทบาท ตัวชี้วัด เกณฑ์การให้คะแนน และการรายงานผลการพัฒนา ดังนี้

3.1 ครู อาจารย์ผู้สอนจะเป็นผู้วัดประเมินผลการพัฒนา

3.2 ตัวชี้วัด

การประเมินผลการพัฒนาทักษะการอ่าน คติวิเคราะห์ อาศัยเอกสาร ผลงานจากการเขียนเป็นหลักฐานในการประเมิน เพราะผลงานการเขียนเป็นการ ประเมินผล การใช้ความคิด และการอ่านของผู้เรียน โดยอาศัยตัวชี้วัดดังนี้

1) ความสามารถในการอ่าน ตัวชี้วัด คือ อ่านในใจแล้วตอบคำถาม แสดงความรู้จากเรื่องที่อ่าน เรียงลำดับเหตุการณ์ได้ วัดประเมินพิจารณาได้จากผลการเขียน

2) ความสามารถในการคติวิเคราะห์ ตัวชี้วัด ประกอบด้วย อธิบาย แยกแยะองค์ประกอบ บอกความสัมพันธ์เชื่อมโยงได้ วัดประเมินพิจารณาได้จากผลการเขียน

3) ความสามารถในการเขียนสื่อความ ตัวชี้วัดประกอบด้วย เขียนได้ถูกต้อง ลำดับเหตุการณ์ตามที่นึกได้ แสดงความคิดเห็นได้ วัดประเมินพิจารณาได้จาก ผลการเขียน

3.3 เกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียน ประเภทละ 3 คะแนน รวมคะแนนเต็ม 9 คะแนน เกณฑ์การให้คะแนนแบบภาพรวม หรือเกณฑ์รวม (Holistic Scoring Rubric) ระดับความสามารถของการผ่านเกณฑ์ การพัฒนาเท่ากับ 4.5 คะแนน เกณฑ์การให้คะแนนเป็นดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ

ทักษะ ระดับคะแนน	การอ่าน	การคิดวิเคราะห์	การเขียนสื่อความ
3	แสดงความรู้ของเรื่องที่อ่าน เรียงลำดับเหตุการณ์ได้ ชัดเจนสมบูรณ์	อธิบายแยกแยะองค์ประกอบ บอกความสัมพันธ์เชื่อมโยง ได้ชัดเจน สมบูรณ์	เขียนได้ถูกต้อง ลำดับ เหตุการณ์ตามที่นึกคิด แสดงความคิดเห็น ได้ชัดเจนสมบูรณ์
2	แสดงความรู้ของเรื่องที่อ่าน เรียงลำดับเหตุการณ์ได้ ชัดเจนสมบูรณ์ปานกลาง	อธิบายแยกแยะองค์ประกอบ บอกความสัมพันธ์เชื่อมโยง ได้ชัดเจนสมบูรณ์ปานกลาง	เขียนได้ถูกต้อง ลำดับ เหตุการณ์ตามที่นึกคิด แสดงความคิดเห็น ได้ชัดเจนสมบูรณ์ ปานกลาง
1	แสดงความรู้ของเรื่องที่อ่าน เรียงลำดับเหตุการณ์ได้ ไม่ชัดเจนและไม่สมบูรณ์	อธิบายแยกแยะองค์ประกอบ บอกความสัมพันธ์เชื่อมโยง ได้ไม่ชัดเจน และไม่สมบูรณ์	เขียนได้ถูกต้อง ลำดับ เหตุการณ์ตามที่นึกคิด แสดงความคิดเห็น ได้ไม่ชัดเจน และ ไม่สมบูรณ์

3.4 ครู อาจารย์ผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ รวบรวมผลการพัฒนา
รายบุคคลส่งสำนักงานกลุ่มบริหารวิชาการ ภาคเรียนละ 1 ครั้ง

สำหรับวารสารวิชาการฉบับต่อไป จะนำเสนอตัวอย่างใบงาน
พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ตามบทบาทของการจัดการเรียนรู้ระดับ
ห้องเรียน และบทบาทการจัดการเรียนรู้ระดับนักเรียนต่อไป

โรงเรียนคุณภาพ

โรงเรียนแห่งความสุข

โดย...พรชัย ภาพันธ์

ผู้อำนวยการโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 63 (ชุมชนบ้านคำแดง)

เมื่อใดที่ครูไม่เข้าทำการสอน นักเรียนจะแสดงความดีใจ ใช้อย

“ในฐานะของคนเป็นครูจะเกิดความรู้รักอย่างไร ”

เป็นคำถามในใจว่าทำไมนักเรียนจึงไม่อยากเข้าชั้นเรียน การจัดการเรียนการสอนแบบใดที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง อะไรคือตัวชี้วัดความสำเร็จของผู้เรียน เพราะภาพที่ปรากฏเหล่านี้คงเป็นภาพสะท้อนให้เห็นว่าการเรียนการสอนนั้นเต็มไปด้วยความทุกข์ การเรียนในห้องสี่เหลี่ยมสร้างความเครียดให้ผู้เรียน ครูยึดเยียดความรู้ให้ผู้เรียน โดยเน้นการสอนแบบเอาวิชาเป็นตัวตั้ง การที่ครูต้องดิ้นรนเพื่อมุ่งสู่จุดหมายปลายทางคือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ในขณะที่มีโรงเรียนอีกกลุ่มหนึ่งมุ่งจัดการศึกษาโดยใช้ชีวิตเป็นตัวตั้ง เพื่อเป็นการเปิดพื้นที่การเรียนรู้ให้กว้างขึ้น ไม่ใช่เป็นบ่อนไซในห้องเรียน การเรียนรู้อย่างอิสระภายใต้สัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน ซึ่งมีความไว้วางใจกัน ครูควรจะสอนเด็กด้วยหัวใจ ทำให้บรรยากาศในการเรียนรู้เต็มไปด้วยความสุข นำแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนสุขภาวะ ที่เน้นให้ผู้เรียนมีความสุข บนพื้นฐานสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และเป็นสุข อันจะทำให้ชุมชน ครอบครัว และโรงเรียนเป็นสุข โรงเรียนสุขภาวะจึงเป็นโรงเรียนแห่งความสุข ซึ่งเป็นความหวังที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

ที่ผ่านมาเรามุ่งพัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาการ จนลืมความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

มูลนิธิสถาบันวิจัยระบบการศึกษา ชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาคุณภาพโรงเรียนที่ผ่านมา เรามุ่งมั่นพัฒนาโรงเรียนให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการ มุ่งสร้างเด็กเก่งที่มีความสามารถในการแข่งขัน และมุ่งสู่ระบบการศึกษาที่ยึดเอาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นตัววัดคุณภาพโรงเรียนและคุณภาพครู จนทำให้มองข้ามเจตจำนงทางการศึกษาที่ต้องการพลเมืองที่มีความสุข ทั้งมิติของกาย ใจ สังคม และจิตวิญญาณ มีวิถีชีวิตที่เชื่อมโยงและสัมพันธ์กันในตัวมนุษย์และสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทั้งกายภาพและสังคม มีความสามารถเชิงการแข่งขันในเวทีโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี ซึ่งจะเป็นการศึกษาที่สามารถรับมือความท้าทายและการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ได้ โครงการเสริมสร้างพลังอำนาจการจัดการศึกษาที่สร้างสุขภาวะในโรงเรียน มุ่งพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนที่สามารถสร้างสุขภาวะของผู้เรียนอย่างแท้จริง และพัฒนาเครือข่ายครูและโรงเรียนให้เป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) ที่แลกเปลี่ยนแบ่งปันความรู้ที่ทำงาน เพื่อพัฒนาโรงเรียนแบบใหม่ที่ยึดเอาสุขภาวะเป็นตัวตั้งและนำไปสู่การบรรลุเจตจำนงของการศึกษาระดับพื้นฐานในที่สุด

ความหมายของสุขภาวะ

นายแพทย์ประเวศ วะสี ได้ให้ความหมายของสุขภาวะว่า หมายถึง การหลุดพ้นจากความบีบคั้น ทางร่างกาย จิตใจ สังคม และปัญญา ในขณะที่สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) ได้ให้ความหมายสุขภาวะ หมายถึง ภาวะแห่งความสุขอันสมบูรณ์ ทั้งทางร่างกาย ทางจิตใจ และสังคมของคน ซึ่งประกอบด้วย

1

มีสุขภาวะทางร่างกาย

คือ สามารถทำงานและดำรงชีวิตอยู่ได้ตามควร แก่อายุวัยและควรแก่อัตภาพ

2

มีสุขภาวะทางใจ

คือ มีอารมณ์และความรู้สึกรื่นรมย์ ยินดีเป็นสุข ไม่เครียดกังวล มีสติสัมปชัญญะและความคิดตามควรแก่อายุ แก่อัตภาพ และสภาพแวดล้อม

3

มีสุขภาวะทางจิตหรือคำว่าจิตวิญญาณ

คือ ความสุขที่เกิดจากความเข้าใจธรรมชาติ เข้าใจความจริงแห่งชีวิตและสรรพสิ่ง จนเกิดความรัก และมีความรัก ความปรารถนาให้สรรพสิ่งมีความสุข

4

มีสุขภาวะทางสังคม

คือ ความสามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นและสิ่งแวดล้อมในสังคมได้อย่างมีความสุข มีน้ำใจ ปฏิบัติตามกติกาที่ได้ร่วมกันวางไว้ มีความเอาใจใส่ มีน้ำใจ ให้อภัย เอื้ออาทร และอดทนต่อการอยู่ร่วมกัน

จึงสรุปได้ว่าสุขภาวะ หมายถึง ภาวะแห่งความสุขของมนุษย์ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสังคม ที่ได้หลุดพ้นจากความบีบคั้น ทางร่างกาย จิตใจ สังคม และปัญญา

หลักการสำคัญในการพัฒนาโรงเรียน

หลักการสำคัญที่จะนำมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนสุขภาวะ มีดังนี้

(1) มุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเน้นทักษะทางปัญญา

(2) เสริมสร้างพลังอำนาจแก่ผู้เกี่ยวข้องให้เกิดแรงบันดาลใจ เพื่อเพิ่มความตระหนักต่อความรับผิดชอบ เสริมสร้างทักษะต่างๆ และปลดปล่อยอิสรภาพทางวิชาการแก่โรงเรียน

(3) อาศัยการวิจัยเป็นฐานและมีทฤษฎีรองรับในการสอน การเรียนรู้ และการพัฒนาโรงเรียน จะต้องมียุทธศาสตร์ที่แข็งแกร่ง สนับสนุนกลยุทธ์การพัฒนา

(4) มีลักษณะเฉพาะบริบทการพัฒนา โรงเรียนต้องไม่ยึดติดว่า กลยุทธ์เดียวใช้ได้ทุกองค์กร ดังนั้นต้องออกแบบกระบวนการแทรกเสริมให้เหมาะสม

(5) การเสริมศักยภาพต้องเป็นไปตามธรรมชาติ เน้นความยั่งยืน และสังคมแห่งการเรียนรู้ ให้ครูทำงานและสร้างเครือข่ายแบบมืออาชีพ

(6) สร้างแรงจูงใจให้ครูศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม และมีการสะท้อนผลการทำงานอย่างต่อเนื่อง

(7) ต้องดำเนินการอย่างเข้มแข็งและกระตือรือร้น

(8) มีกลยุทธ์และกระบวนการแทรกเสริมที่เป็นระบบ โดยใช้แนวคิดการวิจัยปฏิบัติการและพัฒนาองค์กร

(9) อาศัยการสนับสนุนจากภายนอก อาศัยทั้งการรวมอำนาจ หรือกระจายอำนาจ และต้องมีนโยบายที่เอื้อต่อการดำเนินการ

(10) ต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ ทั้งในแนวนราบและแนวตั้ง ให้เกิดพลังการสร้างสรรคที่จะเปลี่ยนแปลง

องค์ประกอบและคุณลักษณะร่วมของโรงเรียนสุภาพะ

องค์ประกอบของโรงเรียนสุภาพะมี 5 องค์ประกอบ คือ ผู้เรียนเป็นสุข โรงเรียนเป็นสุข สภาพแวดล้อมเป็นสุข ครอบครัเป็นสุข และชุมชนเป็นสุข ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ผู้เรียนเป็นสุข มีคุณลักษณะดังนี้

- 1.1 มีทักษะวิชาการโดยได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ
- 1.2 มีทักษะชีวิต โดยไม่ติดเหล้า บุหรี่ เกม การพนันหรือมีปัญหาดุติกรรมทางเพศ
- 1.3 มีความสุภาพ
- 1.4 มีสิทธิและได้รับการปฏิบัติอย่างเสมอภาค
- 1.5 มีสำนึกในความเป็นพลเมือง
- 1.6 มีจิตสำนึกการอนุรักษ์ธรรมชาติ
- 1.7 มีคุณธรรมจริยธรรม

2. โรงเรียนเป็นสุข

2.1 การนำองค์การดี ผู้บริหารและคณะกรรมการสถานศึกษา กำหนดนโยบายที่ยึดประโยชน์ผู้เรียนเป็นตัวตั้ง (Student – Based Policy) มีความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์

2.2 ครูเข้มแข็ง เข้าใจเป้าหมาย ทุ่เม่ทำงาน มุ่งผู้เรียน และเป็นแบบอย่าง

2.3 กระบวนการเรียนรู้มุ่งผลลัพธ์ที่ตัวผู้เรียน เติมเต็มศักยภาพ และเชื่อมโยงปัญหาชุมชน

2.4 คำนึงถึงสิทธิ ความเสมอภาค เคารพในความแตกต่าง และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

2.5 บรรยากาศเป็นมิตร มีวัฒนธรรมองค์กรที่ดี

2.6 รู้จักและเข้าถึงผู้เรียนเป็นรายบุคคลและจัดระบบดูแลช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพ

2.7 ส่งเสริมให้ผู้เรียนทำกิจกรรมและมีส่วนร่วมในการคิด ออกแบบกิจกรรมด้วยตนเอง

3. สภาพแวดล้อมเป็นสุข

3.1 จัดสภาพแวดล้อมโรงเรียน อาคารสถานที่สะอาด ปลอดภัยและ
เอื้อต่อสุขภาพ

3.2 ใช้ทรัพยากรที่มีอย่างประหยัดและคุ้มค่า

3.3 ดูแลรักษาและปกป้องสิ่งแวดล้อม

3.4 จัดการด้านโภชนาการ สุขภาพและสิ่งแวดล้อมถูกสุขลักษณะ

3.5 เป็นพื้นที่ปลอดภัย ป้องกันปัจจัยเสี่ยง และแก้ไขพฤติกรรมผู้เรียน
เรื่องเพศ ยาเสพติด เหล้า บุหรี่ การพนัน การใช้ความรุนแรง การบริโภคอาหาร
ขม และเครื่องดื่มที่ไม่มีประโยชน์

4. ครอบครัวเป็นสุข

4.1 สัมพันธภาพของสมาชิกในครอบครัว เอื้ออาทร เกื้อกูล และ
รักห่วงใยกัน

4.2 มีปัจจัยดำรงชีวิตพอเพียง

4.3 ลดปัจจัยเสี่ยง ให้ครอบครัวปลอดภัยจากความรุนแรง ยาเสพติด
การพนัน เหล้า บุหรี่ และการล่วงละเมิดทางเพศ

4.4 จัดเวลาและใช้เวลาร่วมกันอย่างมีความสุข

4.5 พ่อแม่ ผู้ปกครองเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต

4.6 พ่อแม่ ผู้ปกครอง รับรู้ ติดตามสื่อสาร และร่วมมือกับโรงเรียน
ในการดูแลช่วยเหลือและพัฒนาผู้เรียน

5. ชุมชนเป็นสุข

5.1 มีระบบเฝ้าระวัง ป้องกันปัญหาผู้เรียนร่วมกับโรงเรียน

5.2 เป็นแบบอย่างแก่ผู้เรียน ในการปฏิบัติตามกฎหมายและหน้าที่

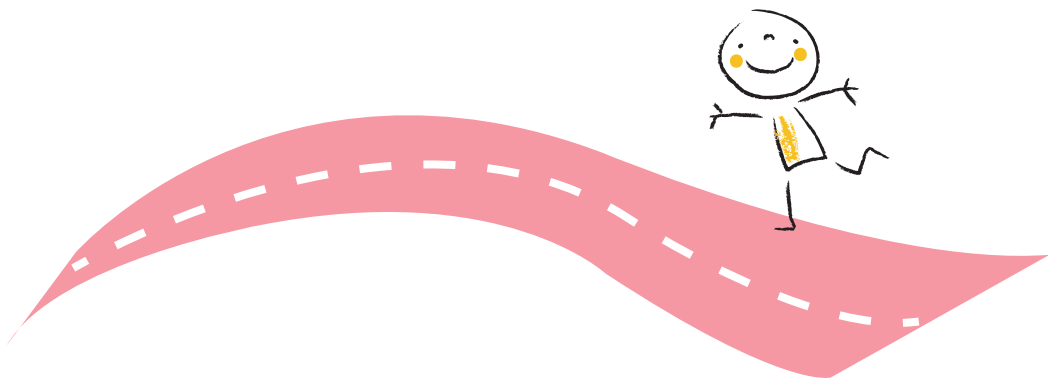
พลเมือง

5.3 ระดมทรัพยากร เพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาร่วมกับโรงเรียน

5.4 ร่วมมือกับครูในการจัดการเรียนรู้และแก้ปัญหาผู้เรียนร่วมกัน

5.5 มีวิถีชีวิตที่อนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นและทรัพยากรชุมชน

เส้นทางพัฒนาโรงเรียนสู่ภาวะ

การพัฒนาโรงเรียนสู่ภาวะต้องเริ่มต้นที่การเปลี่ยนแปลงภายในโรงเรียน ไปสู่เครือข่ายโรงเรียนและสังคม โดยมีเป้าหมาย 3 ระดับ คือ ระดับโรงเรียน ระดับเครือข่ายโรงเรียน และระดับสังคม ดังนี้

1. ระดับโรงเรียน ยึดหลักการจัดการศึกษา คือ การเอาผู้เรียนเป็นตัวตั้ง กระบวนการทำงานให้เกิดการเรียนรู้ที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน (Interactive Learning) 4 ฝ่าย คือ ผู้ปกครอง ชุมชน กรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร และครู จัดระบบประกันคุณภาพเพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับในการพัฒนาโรงเรียน อาศัยแนวคิดสำคัญ 3 ประการ คือ

1.1 แนวคิดเชิงยุทธศาสตร์ เพื่อให้ทั้ง 3 ฝ่ายร่วมสร้างแผนพัฒนาโรงเรียน (School Improvement Plan : SIP) แนวปฏิบัติผู้บริหารจะถอยออกมาให้ครูและชุมชนร่วมกันกำหนดนโยบายบนพื้นฐานสารสนเทศที่ตนเองมีอยู่ แล้วกำหนดเส้นทางจัดการศึกษาของโรงเรียนที่ควรจะเป็น

1.2 แนวคิดเชิงระบบ เพื่อออกแบบการทำงานในโรงเรียน ให้เกิดความยั่งยืน

1.3 การเรียนรู้โดยการทำงานเป็นทีมของทั้ง 4 ฝ่าย

การบริหารโรงเรียนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School – Based development Management : SBM) โดยปรับเปลี่ยนวิธีคิด จากการรอรับนโยบายและการสั่งการ เป็นการรับผิดชอบในการบริหารจัดการด้วยตัวเองมากขึ้น แต่กำหนดเป้าหมาย วางนโยบาย จัดสรรงบประมาณ ดำเนินการประเมินผล ภายใต้การตัดสินใจของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียน และมุ่งเน้นการปรับปรุงโรงเรียนตามสภาพจริง โดยมีเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง 3 ส่วน คือ

(1) เสริมสร้างพลังอำนาจของผู้มีส่วนได้เสีย (empowering stakeholder) ให้ชุมชน ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร และครู สามารถร่วมกันพัฒนาและบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

(2) ปรับปรุงระบบการทำงาน และเงื่อนไขการทำงานในโรงเรียน โดยเน้นการสร้างมาตรฐานการทำงาน ทั้งในด้านกระบวนการ มาตรฐานผลลัพธ์ และสร้างระบบการประกันคุณภาพ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

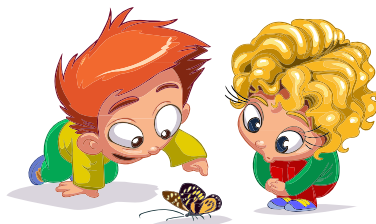
(3) พัฒนาครูเชิงวิชาชีพ (professional development) ให้สามารถปรับเปลี่ยนวิธีการสอน และการจัดกระบวนการเรียนรู้ เน้นการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งการเรียนรู้จากปัญหา (Problem – Based Learning) และบูรณาการวิชาและทักษะต่างๆ เพื่อแก้ปัญหาและค้นหาทางออกในสถานการณ์จริง สร้างวัฒนธรรมการทำงานใหม่ที่เน้นการเรียนรู้ร่วมกัน

2. ระดับเครือข่าย การพัฒนาเครือข่ายครูและเครือข่ายโรงเรียน เพื่อสร้างพลังการเรียนรู้ร่วมกัน เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านหลักสูตร นวัตกรรม การเรียนการสอน การประเมินผล และการบริหารจัดการ โดยใช้เครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วย

3. ระดับสังคม จัดการศึกษาเป็นแนวทางแก้ปัญหาของสังคม การศึกษาเป็นกระบวนการทางปัญญา ที่เกิดขึ้นจากความเสมอภาค ไม่มีใครเก่งกว่าใคร ต้องใช้ปัญญาในการวิพากษ์สร้างสรรค์ร่วมกัน

เราจัดการศึกษามาหลายรูปแบบ แต่ละรูปแบบต่างมีข้อดีและข้อจำกัดแตกต่างกันไป โรงเรียนสุภาพจะเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่จะสร้างกระแสแห่งการเรียนรู้ให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย โดยมีชุมชน ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมขับเคลื่อนจัดการศึกษา โดยมีผู้บริหารและครูนำกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วมมาใช้ เป็นการสร้างความสุขให้เกิดขึ้นโดยรวม ถึงเวลาหรือยังที่จะปรับเปลี่ยนการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นตัวตั้ง ที่ส่งผลให้ผู้เรียน สามารถ

*“คิดเป็น ทำเป็น อยู่ร่วมกันเป็น
มีคุณธรรมและเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้”*

เอกสารอ้างอิง

โครงการเสริมสร้างพลังอำนาจการจัดการศึกษาที่สร้างสุขภาวะในโรงเรียน.

เส้นทางการพัฒนาโรงเรียนสุภาพะ. มหาสารคาม : สารคามการพิมพ์

– สารคามเปเปอร์,มปป.

ประวัติ เอรารวรรณ์. รายงานการแลกเปลี่ยนพื้นฐานการทำงาน (Platform)

โรงเรียนสุภาพะ.วันที่ 29 – 30 กรกฎาคม 2556 ณ ห้องชวนชม

โรงแรมรามาร์คเดนส์ กรุงเทพฯ.

ประเวศ วะสี. การเสริมพลังอำนาจการจัดการศึกษาที่สร้างสุขภาวะในโรงเรียน.

ปาฐกถาพิเศษเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้โรงเรียนสุภาพะ วันที่ 23 – 24

ธันวาคม 2556 ณ โรงแรมมิราเคิล กรุงเทพฯ

การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ขอให้นักเรียนโดยใช้การบริหารแบบบันไดหนอวตาวู

โดย...ว่าที่ ร.ต.ธีระพล เพชรพิพัฒน์

รองผู้อำนวยการโรงเรียนวัดหนองตาวู

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2

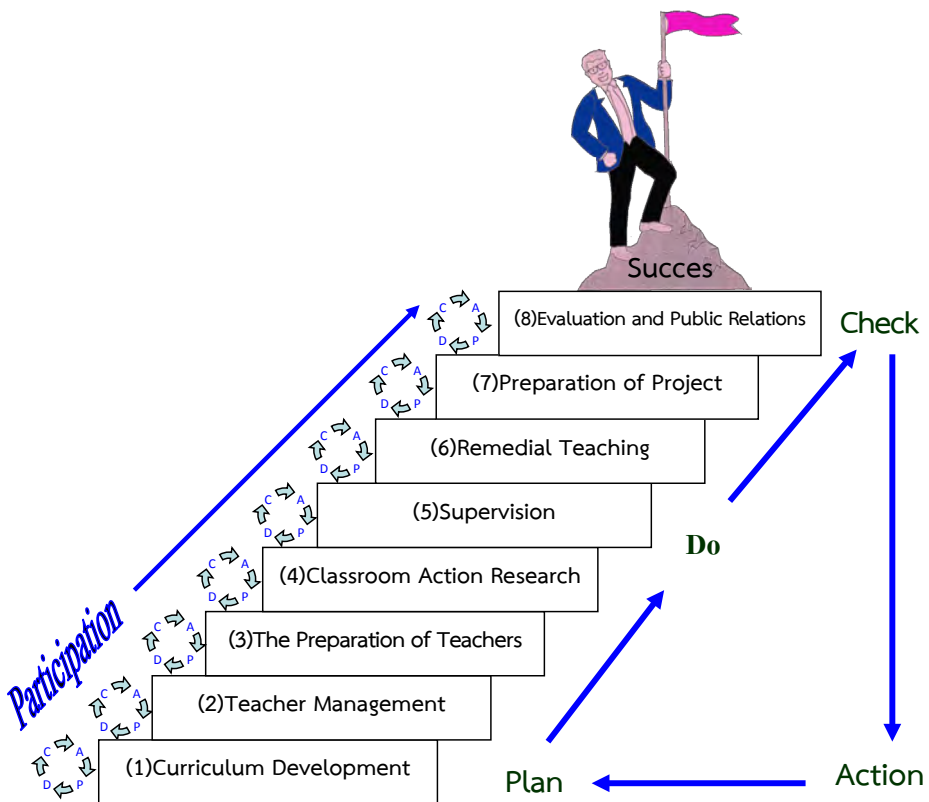
โรงเรียนวัดหนองตาวง ตั้งอยู่ที่ตำบลหนองตาวง อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 เป็นโรงเรียนขนาดกลาง มีนักเรียน 468 คน ผู้บริหารสถานศึกษา 2 คน ข้าราชการครู 20 คน พนักงานราชการ 2 คน และครูอัตราจ้าง 3 คน จัดการศึกษาในระดับปฐมวัยถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบที่สามของสถานศึกษาเมื่อ พ.ศ. 2554 โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สมศ. แจ้งว่าไม่สมควรรับรองมาตรฐานการศึกษา เนื่องจากตัวบ่งชี้ที่ 5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนอยู่ในระดับคุณภาพ “ต้องปรับปรุง” โดยเฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สุขศึกษาและพลศึกษา และภาษาต่างประเทศ จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น โรงเรียนจึงระดมความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว โดยได้ร่วมกันออกแบบนวัตกรรม

“บันไดหนองตาวง”

(Nongtangu's Ladder Model) ขึ้น

เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นต่อไป

การใช้รูปแบบบันไดหนองตาง (Nongtangu's Ladder Model) ประกอบด้วย การดำเนินการ 8 ขั้นตอน คือ (1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (2) การจัดครู เข้าสอนตามรายวิชาอย่างเหมาะสม (3) การเตรียมความพร้อมของครูผู้สอน (4) การทำ วิจัยในชั้นเรียน (5) การนิเทศการศึกษา (6) การสอนซ่อมเสริม (7) การจัดทำโครงการ เพื่อส่งเสริม 5 กลุ่มสาระที่ต้องพัฒนา (8) การประเมินผลและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และ วิธีการบริหารจัดการ 2 วิธี คือ (1) การบริหารแบบมีส่วนร่วม (2) การบริหาร โดยใช้วงจรเดมมิง แสดงได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบบันไดหนองตาง (Nongtangu's Ladder Model)

การนำรูปแบบเทคนิควิชาการแก้ปัญหาสู่สถานศึกษา ไปใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนา

การนำรูปแบบบันไดหนองตางู (Nongtangu's Ladder Model) มาใช้ในการแก้ปัญหาเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการดำเนินการ 8 ขั้นตอน ประกอบด้วย

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ปัจจุบันสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทุกแห่งมีหลักสูตรสถานศึกษาที่ยึดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักสูตรสถานศึกษา คือ แผนหรือแนวทางในการจัดประมวลความรู้และประสบการณ์ ซึ่งจัดทำโดยคณะบุคคลในระดับสถานศึกษา เพื่อใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ และส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง มีชีวิตอยู่ในโรงเรียน ชุมชน และสังคมอย่างมีความสุข (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2553 : 11) ในสองปีการศึกษาที่ผ่านมา (2555 และ 2556) โรงเรียนวัดหนองตางูได้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา นำหลักสูตรมาใช้ ประเมินหลักสูตร และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเสมอมา โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ตั้งแต่ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้นำท้องถิ่น ผู้แทนองค์กร ชุมชน ทำให้มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. การจัดครูเข้าสอนตามรายวิชาอย่างเหมาะสม

ในอดีตที่ผ่านมา (ก่อนปีการศึกษา 2555) ได้สัมภาษณ์ครูผู้สอนเกี่ยวกับรายวิชาที่รับผิดชอบในการสอน ครูผู้สอนบางคนบอกว่าสอนไม่ตรงกับความต้องการและความถนัด บางคนเป็นครูประจำชั้นแต่ไม่มีชั่วโมงสอนนักเรียนประจำชั้น จึงไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน ครูขาดข้อมูลเชิงลึกของนักเรียนประจำชั้น และไม่มีโอกาสได้เข้าไปช่วยพัฒนาการเรียนการสอนของนักเรียนประจำชั้นเลย ครูมีความต้องการให้ฝ่ายบริหารได้ดำเนินการจัดการให้ครูผู้สอนได้สอนตรงตามความถนัด และมีรายวิชาที่สอนนักเรียนประจำชั้น จะได้ช่วยพัฒนาการเรียนการสอนของนักเรียนได้ดีขึ้น ฝ่ายบริหารจึงได้จัดทำโครงการสัมมนาวิชาการเพื่อให้คณะครูได้สรุปการจัดการศึกษาของปีการศึกษาที่ผ่านมา และร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อจัดครูเข้าสอนในปีการศึกษาต่อไป ให้ตรงตามความต้องการ ความถนัด และเห็นชอบในการจัดครูเข้าสอนแต่ละรายวิชา เมื่อสิ้นปีการศึกษา จึงได้จัดสัมมนาวิชาการเป็นครั้งที่ 2 เพื่อสรุปการจัดการเรียนการสอนและร่วมมือกันปรับปรุงพัฒนาเพื่อการจัดการเรียนการสอนในปีการศึกษาต่อไป จากการประเมินโครงการสัมมนาวิชาการพบว่า โดยภาพรวมคณะครูมีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.48)

3. การเตรียมความพร้อมของครูผู้สอน

เมื่อครูผู้สอนทราบถึงรายวิชาที่ต้องจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนแล้ว ครูผู้สอนจะวางแผนในการจัดการเรียนรู้ สำหรับผู้บริหารจะตรวจสอบการจัดทำ แผนการจัดการเรียนรู้ และการวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคล

3.1 การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

คณะครูโรงเรียนวัดหนองตาใต้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบย้อนกลับ (Backward Design) โดยศึกษามาตรฐาน/ตัวชี้วัด แล้วกำหนดภาระงาน กำหนดวิธีการ ประเมินผล หลังจากนั้นจึงเป็นขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อการเรียนรู้ หลังจากจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เสร็จแล้วจะส่งไปที่ฝ่ายบริหารเพื่อขออนุมัติใช้ แผนการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารมีบทบาทในการตรวจสอบความเข้าใจของครูผู้สอน ในการออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับ หากดำเนินขั้นตอนไม่ถูกต้องก็จะแนะนำกัน อย่างกัลยาณมิตร เพื่อให้วนกลับไปปรับปรุงและนำเสนอต่อผู้บริหารใหม่อีกครั้ง เมื่อครูผู้สอนได้จัดการเรียนการสอนแล้วจะบันทึกสรุปผลหลังสอน และนำเสนอผู้บริหาร ตรวจสอบประเมินผลหลังการสอนอีกครั้ง เพราะหากแผนการจัดการเรียนรู้ไม่ประสบความสำเร็จ อาจนำไปจัดทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวต่อไป

3.2 การวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคล

การวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคล เป็นการประเมินสถานะของผู้เรียนก่อนสอน และยังเป็นส่วนหนึ่งของระบบดูแลช่วยเหลือให้นักเรียน ผู้บริหารโรงเรียนวัดหนองตางูมีนโยบายให้ครูผู้สอนวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคล โดยวิเคราะห์ผู้เรียนในรายวิชาที่สอนและวิเคราะห์ผู้เรียนในชั้นเรียนที่รับผิดชอบ

4. การทำวิจัยในชั้นเรียน

การจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนในแต่ละรายวิชาอาจจะไม่ได้ราบรื่นตามแผนการจัดการเรียนรู้เสมอไป อาจมีบ้างที่ไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้บริหารโรงเรียนมีนโยบายให้ครูผู้สอนแก้ปัญหาโดยวิธีการทำวิจัยในชั้นเรียน ครูผู้สอนแต่ละคนต้องมีการวิจัยในชั้นเรียนส่งผู้บริหารอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 เรื่อง โดยเริ่มตั้งแต่ปีการศึกษา 2555 เป็นต้นมา ในระยะแรกมีครูบางท่านมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนในเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียน ผู้บริหารจึงเข้าไปช่วยให้คำอธิบายวิธีการดำเนินการและอาศัยวิธีเพื่อนช่วยเพื่อน โดยอาศัยเพื่อนครูด้วยกันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ปัจจุบันครูผู้สอนส่งวิจัยในชั้นเรียนครบทุกคนตามระยะเวลาที่ผู้บริหารกำหนด

5. การนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนวัดหนองตาตู แบ่งเป็น 2 แบบ คือ

5.1 การนิเทศห้องเรียน/แหล่งเรียนรู้

ห้องเรียนและแหล่งเรียนรู้อื่นในบริเวณโรงเรียน ถ้าครูผู้สอนมีการออกแบบจัดตกแต่งให้สวยงามจะเป็นการเสริมบรรยากาศที่เอื้อต่อความสนใจใฝ่รู้ของผู้เรียน ผู้บริหารโรงเรียนจึงมีเกณฑ์การประเมินห้องเรียนให้ครูประจำชั้นและครูที่รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนได้ดำเนินการตกแต่งให้เกิดความสวยงาม มีการจัดประกวดห้องเรียนคุณภาพ โดยเชิญผู้แทนจากชุมชนเป็นกรรมการตัดสินเพื่อมอบรางวัลให้เป็นขวัญและกำลังใจแก่ครูผู้ทิศ ทูมเท ทำให้ห้องเรียน/แหล่งเรียนรู้เกิดบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน

5.2 การนิเทศการจัดการเรียนการสอน

โรงเรียนวัดหนองตาตูมอบหมายให้ครูผู้สอนจัดทำแบบบันทึกการนิเทศการจัดการเรียนการสอนเก็บไว้กับตัวผู้สอน การนิเทศแบ่งออกเป็น ผู้บริหาร/หัวหน้างานเป็นผู้นิเทศ และเพื่อนครูนิเทศเพื่อนครู

6. การสอนซ่อมเสริม

ในการประเมินคุณภาพผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนระดับชั้นพื้นฐาน โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) นั้น ใช้ข้อมูลผลการทดสอบระดับชาติ หรือ O-NET ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นกลุ่มตัวอย่างของประชากรทั้งหมด โดยจัดให้มีชั่วโมงติวโอเน็ต เพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการคิดวิเคราะห์ แก้ไขปัญหาประเภทต่างๆ และ ยังมีชั่วโมงส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน เพื่อนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 โดยมอบหมายให้ครูภาษาไทยได้จัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน รวมถึงสามารถ ทำให้ผู้เรียนอ่านออกเขียนได้ ซึ่งได้รับการสนับสนุนเครื่องมือจากสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 อีกด้วย

7. การจัดทำโครงการเพื่อส่งเสริม 5 กลุ่มสาระที่ต้องพัฒนา

ตามที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ได้ประเมินคุณภาพระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนวัดหนองตาว ในระดับ “ต้องปรับปรุง” ตามตัวบ่งชี้ที่ 5 โดยเฉพาะใน 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สุขศึกษาและพลศึกษา และภาษาต่างประเทศ ผู้บริหารและคณะครูได้ประชุมปรึกษาหารือจัดทำโครงการขึ้นเพื่อสนับสนุน 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

[1] กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย : จัดทำโครงการสานต่อองค์ความรู้สู่ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และโครงการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตต้นแบบ

[2] กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ : จัดทำโครงการตอบคำถามทาง คณิตศาสตร์ โครงการคิดเลขเร็ว และโครงการเพิ่มทักษะการคิดคำนวณด้วยเกม คณิตศาสตร์

[3] กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ : จัดทำโครงการสัปดาห์วิทยาศาสตร์ และโครงการทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ระบบนิเวศ

[4] กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา : จัดทำโครงการหนึ่งกีฬาในฝัน และโครงการจัดหาอุปกรณ์กีฬา

[5] กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ : จัดทำโครงการ English Camp

8. การประเมินผลและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

8.1 การประเมินผล

หลังจากการวางแผนและปฏิบัติตามขั้นตอนดังกล่าวตลอดปีการศึกษาแล้ว เมื่อสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ได้กำหนดจัดทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ/ O-NET ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน เท่ากับ 10.33 อยู่ในระดับคุณภาพพอใช้ (ในปีการศึกษาที่ผ่านมาเท่ากับ 6.86 ระดับคุณภาพ “ต้องปรับปรุง” มีผลให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) รับรองมาตรฐานการศึกษารอบที่สาม อีกทั้งผลการทดสอบระดับชาติ/ O-NET ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทำคะแนนได้สูงสุดเป็นอันดับ 1 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 อีกด้วย

8.2 การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

ความสำเร็จต่างๆ จากผลการดำเนินงานของโรงเรียน ผู้บริหาร เห็นความสำคัญที่จะต้องมีการเผยแพร่ต่อสาธารณชน เพื่อแสดงถึงศักยภาพในการบริหารจัดการการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลของโรงเรียน วัดหนองตาว สำหรับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่สูงขึ้นในครั้งนี้ โรงเรียนได้เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในการประชุมผู้ปกครอง และการนำเสนอในสื่อของโรงเรียนที่จัดทำขึ้น คือ วารสารโรงเรียนวัดหนองตาว ที่จัดทำขึ้นภาคเรียนละ 1 เล่ม

วิธีการบริหารจัดการ 2 วิธี ประกอบด้วย

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วม

การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นการดำเนินการของผู้บริหารที่จะตั้งใจให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ได้มีส่วนร่วมในการเสนอแนะ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และร่วมพัฒนางานด้วยความเต็มใจ อุทิศแรงกายแรงใจ มุ่งมั่นทำงานเสมือนว่าตนเองเป็นเจ้าของโรงเรียนวัดหนองตาจูร่วมกัน การดำเนินการ 8 ขั้นตอน เพื่อแก้ปัญหาลดสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ในทุกขั้นตอนจะมีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันกับผู้ที่เกี่ยวข้องเสมอ จึงทำให้ทุกขั้นตอนดำเนินไปได้ด้วยดี

2. การบริหารโดยใช้วงจรเดมมิง

นอกจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องแล้ว การดำเนินการโดยใช้วงจรเดมมิงทั้ง 8 ขั้นตอน เพื่อพัฒนาแต่ละขั้นตอนให้ดีขึ้นก่อนที่จะก้าวสู่ในขั้นตอนต่อไป วงจรเดมมิงเป็นวงจรการควบคุมคุณภาพที่นักบริหารนิยมใช้ เพราะให้ผลสำเร็จที่ดีมาก วงจรเดมมิงประกอบไปด้วย การวางแผน (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Do) การตรวจสอบการปฏิบัติตามแผน (Check) และการปรับปรุงพัฒนา (Action) เมื่อดำเนินการไปถึงเป้าหมายความสำเร็จแล้ว (Success) ยังมีการสรุปเป้าหมายความสำเร็จร่วมกัน เพื่อศึกษาจุดที่ควรพัฒนาเพิ่มเติม และวางแผนพัฒนา ร่วมกันเพื่อให้เกิดผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น

ผลที่เกิดขึ้น

จากการบริหารโดยใช้รูปแบบบันไดหนองตาจู (Nongtangu's Ladder Model) เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ยกเว้นกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ยังอยู่ในระดับคุณภาพ “ต้องปรับปรุงเร่งด่วน”

ข้อเสนอเชิงนโยบายในการแก้ปัญหาและพัฒนาในอนาคต

1. ดำเนินความร่วมมือกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการพัฒนารูปแบบบันไดหนองตาวู (Nongtangu's Ladder Model) เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนอยู่ในระดับคุณภาพของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ในระดับคุณภาพ “ดี” และ “ดีมาก” ต่อไป โดยใช้วงจรเดมมิงควบคุมพัฒนาคุณภาพ

2. ศึกษาวิเคราะห์ปัญหา และหาแนวทางแก้ไขปัญหาการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

เอกสารอ้างอิง

- รัตนา ณ ปัตตานี. 2554. การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยใช้เทคนิคขบปา 5 กลีบ. วารสารวิชาการ. 14(3) : 82 – 95.
- วินัย ดิสสงศ์. 2552. การบริหารโรงเรียนเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ : เป็นภาษาและศิลปะ. 86 หน้า.
- สันติ บุญภิรมย์. 2552. การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : บุ๊ค พอยท์. 292 หน้า.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน). 2554. รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา (รอบสาม) โรงเรียนวัดหนองตาวู. 74 หน้า.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2553. นิยามศัพท์หลักสูตร หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย. หน้า 11.

การพัฒนา

สื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการเรียนการสอน
สำหรับคอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต)

โดย...สุทิน ทองใส
รองผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้สถานศึกษาต้องจัดการศึกษาโดยให้ผู้เรียนได้เกิดสมรรถนะในการใช้เทคโนโลยี ซึ่งเป็นความสามารถในการเลือกใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาด้านต่างๆ ได้ฝึกทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม มีคุณธรรม จากความสำคัญของเทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อการศึกษาดังกล่าว ภาครัฐจึงได้กำหนดนโยบายด้านการจัดการศึกษาที่แถลงไว้ต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2554 โดยเฉพาะนโยบายด้านการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาให้ทัดเทียมกับนานาชาตินั้น เป็นนโยบายที่มีความสำคัญยิ่ง โดยรัฐบาลได้กำหนดแนวนโยบายที่ชัดเจน เพื่อเร่งพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาให้เป็นเครื่องมือยกระดับคุณภาพและกระจายโอกาสทางการศึกษาให้มีระบบการเรียนรู้แบบอิเล็กทรอนิกส์แห่งชาติเป็นกลไกในการปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ของการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เอื้อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาเครือข่ายและพัฒนาระบบไซเบอร์โฮม (Cyber Home) ที่สามารถส่งข้อมูลความรู้มายังผู้เรียนโดยระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ส่งเสริมให้นักเรียนทุกระดับชั้นใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) ขยายระบบโทรทัศน์เพื่อการศึกษาให้กว้างขวาง ปรับปรุงห้องเรียนเพื่อให้ได้มาตรฐาน ห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งเร่งดำเนินการให้กองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาซึ่งสามารถดำเนินการได้รวดเร็ว ทัวถึง และมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554 : 19)

แนวนโยบายของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาเป็นปัจจัยและเป็นมิติสำคัญในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาให้ก้าวสู่ประสิทธิภาพการเรียนรู้ของสังคมโดยรวม และจะเป็นมิติของการสร้างกระบวนการเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของระบบการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ภายใต้การศึกษาในยุคปฏิรูปในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 – 2561) ดังนั้น คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) จึงกลายเป็นเครื่องมือด้านสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่สำคัญและมีอิทธิพลค่อนข้างมากต่อการปรับใช้ในการสร้างมิติแห่งการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการจัดการศึกษาไทยในปัจจุบัน ซึ่งเป็นยุคสังคมสารสนเทศและอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ตามนโยบายของรัฐบาลที่มุ่งเน้นจะใช้สื่อแท็บเล็ต เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนได้เรียนรู้ตามศักยภาพและความพร้อมที่มีอยู่ ทั้งนี้ นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เกี่ยวกับการใช้แท็บเล็ตเพื่อการศึกษา (Tablet for Education) มีดังนี้

- ✓ 1. เป็นเครื่องมือด้านสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่สำคัญและมีอิทธิพลมากต่อการปรับใช้ในการสร้างมิติแห่งการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการจัดการศึกษาไทยในปัจจุบันในยุคสังคมสารสนเทศและอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง

- ✓ 2. การใช้สื่อแท็บเล็ตเพื่อให้ผู้เรียนทุกคนได้เรียนรู้ตามศักยภาพและความพร้อม

✓ 3. นโยบายของการปฏิบัติกับนักเรียนระยะที่หนึ่งตามโครงการ One Tablet PC Per Child มุ่งเน้นไปที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวนประมาณ 539,466 คน เป็นกลุ่มเป้าหมายนำร่องที่สำคัญของการนำสื่อแท็บเล็ตสู่การพัฒนาการเรียนรู้

✓ 4. การสร้างความรู้เบื้องต้นต่อการสร้างกรอบแนวคิดสู่การปฏิบัติที่ทำให้บังเกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการเรียนรู้และการจัดการศึกษาของชาติ

✓ 5. การเตรียมความพร้อมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทุกฝ่าย ทั้งผู้บริหาร ครูอาจารย์ ศึกษานิเทศก์ และนักเรียน ให้มีความรู้ ทักษะ และสร้างความพร้อม สร้างกรอบแนวคิดให้ตรงกัน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม

✓ 6. การศึกษาวิจัยปัจจัยสู่ความสำเร็จที่มีต่อการนำนวัตกรรมเทคโนโลยี สื่อแท็บเล็ตเพื่อการศึกษาที่นำมาใช้ในการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมอบให้มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทำการศึกษาวิจัยรูปแบบการใช้แท็บเล็ตเพื่อการเรียนการสอน เพื่อศึกษาแนวทางการใช้แท็บเล็ต และศึกษาผลการนำไปใช้จริงกับผู้เรียน และครูกลุ่มเป้าหมาย

จากแนวคิดและความสำคัญของการใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) มาใช้ในการจัดการศึกษาดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน จึงได้ดำเนินงานโครงการพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการเรียนการสอนสำหรับคอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลในการดำเนินงานโครงการ One Tablet PC Per Child โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญเพื่อมุ่งเน้นการพัฒนาการผลิตเนื้อหา (Content) สำหรับใช้ในคอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) ให้มีความเหมาะสมกับบริบท ชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น และตรงกับความต้องการของสถานศึกษาอย่างแท้จริง โดยการดำเนินงานฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เป็นแกนนำในแต่ละสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อนำองค์ความรู้ไปต่อยอดและขยายเครือข่าย โดยประเมินโครงการเป็นระยะๆ ทั้งนี้ สารสนเทศที่ได้จากการประเมินสามารถนำมาใช้ในการปรับปรุงโครงการในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน และเป็นแนวทางให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้นำคอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) มาใช้ในสถานศึกษาอย่างคุ้มค่า เหมาะสมกับบริบทและความต้องการของสถานศึกษาอันจะก่อให้เกิดประโยชน์โดยตรงกับผู้เรียนต่อไป

ทั้งนี้จากการประเมินผลการฝึกอบรมดังกล่าว พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ทักษะ และทัศนคติ เพิ่มขึ้น สรุปได้ดังนี้

1. การประเมินผลการเรียนรู้ (Learning Evaluation)

1.1 ด้านความรู้ (Knowledge)

- ก่อนฝึกอบรม อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 17.25$, S.D. = 0.61)

ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

- หลังฝึกอบรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 45.23$, S.D. = 0.26)

ผ่านเกณฑ์การประเมิน

1.2 ด้านทักษะ (Skill)

- ก่อนฝึกอบรม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.48$, S.D.=0.12)

ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

- หลังฝึกอบรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.66$, S.D. = 0.09)

ผ่านเกณฑ์การประเมิน

1.3 ด้านทัศนคติ (Attitude)

- ก่อนฝึกอบรม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.45$, S.D. = 0.21)

ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

- หลังฝึกอบรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.73$, S.D. = 0.09)

ผ่านเกณฑ์การประเมิน

2. การประเมินพฤติกรรมที่เปลี่ยนไป (Behavior Evaluation)

- ก่อนฝึกอบรม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.43$, S.D. = 0.19)

ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

- หลังฝึกอบรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.73$, S.D. = 0.07)

ผ่านเกณฑ์การประเมิน

3. การประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นต่อหน่วยงาน (Results Evaluation)

- ก่อนฝึกอบรม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.38$, S.D. = 0.09)

ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

- หลังฝึกอบรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.84$, S.D. = 0.05)

ผ่านเกณฑ์การประเมิน

สรุป

การนำคอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) มาใช้ในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดนั้น ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต้องตระหนักและให้ความสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้ปกครอง ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

- กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ สนับสนุนงบประมาณการดำเนินงาน โครงการคอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) ให้มีความเหมาะสม
- ศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้แท็บเล็ต ให้มีความเหมาะสมกับสภาพบริบท และช่วงอายุของนักเรียนผู้ใช้งาน
- ศึกษาและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับแท็บเล็ต เพื่อให้ครูนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ของตนเองให้ครอบคลุมทุกรายวิชา
- จัดอบรมให้ความรู้กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อนำไปขยายผลต่อ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

- จัดอบรมให้ความรู้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษาในสังกัด
- สนับสนุน ช่วยเหลือ กำกับ และติดตาม การนำสื่อและแท็บเล็ตไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

โรงเรียน

- พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยการใช้แท็บเล็ต
- พัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้เพียงพอต่อการใช้อุปกรณ์แท็บเล็ต เพื่อการจัดการเรียนการสอน
- พัฒนาสื่อ เนื้อหาบทเรียน และกิจกรรมที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน
- ด้านการบำรุงรักษา การแก้ปัญหาด้านอุปกรณ์และการใช้งาน จัดให้มีผู้รับผิดชอบหรือหน่วยงานรับผิดชอบ

- สนับสนุนให้ผู้สอน ผู้เรียนเข้าถึงเนื้อหา แหล่งเรียนรู้ และอินเทอร์เน็ตได้อย่างสะดวก
- จัดการอบรมครูผู้สอนให้สามารถจัดหลักสูตรเพื่อการเรียนการสอน และการจัดการเรียนรู้โดยใช้แท็บเล็ต
- จัดการอบรมพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนให้มีความรู้ด้านการใช้อุปกรณ์แท็บเล็ตเพื่อการจัดการเรียนการสอน
- สนับสนุน ส่งเสริมครูด้านการพัฒนาสื่อ เนื้อหาบทเรียน และออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้แท็บเล็ต
- สนับสนุนให้ผู้สอน ผู้เรียนเข้าถึงเนื้อหา แหล่งเรียนรู้ และอินเทอร์เน็ตได้อย่างสะดวก
- จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับผู้เรียน ให้มีความรู้ความสามารถในการใช้งาน บำรุง รักษา แท็บเล็ต สื่อเครื่องมือต่างๆ ที่มีอยู่ในแท็บเล็ต

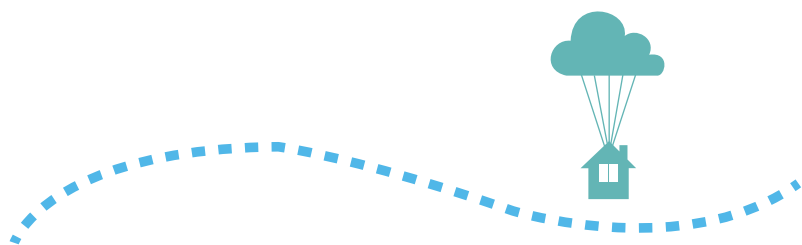

ผู้ปกครอง

- สอดส่องดูแลบุตรหลานที่อยู่ในความรับผิดชอบ ให้ใช้แท็บเล็ตในทางที่เหมาะสม
- สนับสนุน ส่งเสริม ช่วยเหลือให้ผู้เรียนในความปกครอง ได้ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งในและนอกห้องเรียนได้อย่างต่อเนื่อง เพียงพอ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ
- สนับสนุนงบประมาณ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่จำเป็นต่อการนำแท็บเล็ตไปใช้ในสถานศึกษา

ทั้งนี้หากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษา สถานศึกษา และผู้ปกครอง ดำเนินการ
ตามแนวทางที่กล่าวมาข้างต้น ผู้เขียนก็เชื่อได้ว่าการนำ
แท็บเล็ตมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน จะทำให้เกิด
ประโยชน์ต่อนักเรียนได้เป็นอย่างดี และยังสามารถช่วยลด
ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของเด็กในเมืองและเด็กใน
ชนบทลงได้อีกทางหนึ่งด้วย

วารสารวิชาการ

เป็นวารสารที่จัดทำขึ้น เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้ด้านวิชาการ เกี่ยวกับหลักสูตร สื่อ การจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา รวมทั้งเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในเชิงสร้างสรรค์ต่อการปฏิบัติงานด้านการศึกษาของครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ข้อความใดๆ ที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการฉบับนี้ เป็นความคิดเห็นเฉพาะของผู้เขียน ซึ่งอาจไม่ตรงกับความคิดเห็นของคณะที่ปรึกษาและคณะกรรมการวารสารวิชาการ

ขอเชิญชวน

ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาร่วมส่งบทความวิชาการ ด้านการศึกษา มาลงเผยแพร่ในวารสารวิชาการ ความยาวไม่เกิน 5 หน้ากระดาษ A4 ขนาดตัวอักษร 16 พอยท์ (บรรณานุกรมอ้างอิง เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทความเท่านั้น) พร้อมภาพประกอบ

ส่งมาได้ที่

กองบรรณาธิการวารสารวิชาการ
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
ตึก สพฐ.3 ชั้น3 กระทรวงศึกษาธิการ
ถนนราชดำเนินนอก
เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

เจ้าของ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ที่ปรึกษา

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(นายอภิชาติ จีระวุฒิ)

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(นายกมล รอดคล้าย)

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(นายอรรถวิท เมธะประกาศ)

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(นายโรจน์ กฤษเจริญ)

ที่ปรึกษาด้านมาตรฐานการศึกษา

ที่ปรึกษาด้านการศึกษาพิเศษและผู้ด้อยโอกาส

ที่ปรึกษาด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้

ที่ปรึกษาด้านเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน

ที่ปรึกษาด้านพัฒนาระบบเครือข่ายและการมีส่วนร่วม

ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผน

คณะบรรณาธิการ

บรรณาธิการ : นางสาวไพรวลัย พัทธกษาสาลี

ผู้ช่วยบรรณาธิการ : นาวศกุนตลา สุขสมัย

นางสาวพนิดา บัวมณี

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว

2249 ถนนลาดพร้าว แขวงสะพานสอง เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร 10310

โทรศัพท์ : 0 2538 3022, 0 2538 0410 โทรสาร : 0 2539 3215 เว็บไซต์ : www.suksapan.or.th

“10 วิธีสร้างนิสัยรักการอ่าน”

การอ่านหนังสือหรือแม้แต่การอ่านสิ่งต่างๆ รอบตัวถือเป็นการเปิดโลกแห่งการเรียนรู้ แต่เด็กๆ หลายคนอาจจะยังไม่ค่อยชอบอ่าน วันนี้มีวิธีจูงใจให้ลูกรักการอ่านมาฝากกันค่ะ

1. เชื่อมโยงการอ่านกับการดำเนินชีวิต : แสดงให้ลูกเห็นว่า การอ่านเป็นสิ่งสำคัญต่อการดำเนินชีวิตชวนให้ลูกช่วยอ่านสิ่งต่างๆ รอบตัว เช่น รายการอาหาร ฉลากสินค้า ป้ายโฆษณา หนังสือพิมพ์

2. อ่านหนังสือให้ลูกเห็นเป็นตัวอย่าง : ถ้าอยากให้ลูกเริ่มสนใจและรู้จักกับการอ่าน แนะนำว่าพ่อแม่ก็ต้องอ่านหนังสือให้ลูกเห็นเป็นตัวอย่างก่อน อย่างน้อยวันละ 30 นาที

3. อ่านหนังสือให้ลูกฟัง : อาจเริ่มจากหนังสือที่มีภาพประกอบใหญ่ๆ เพื่อเปิดให้ลูกได้ดูไปด้วย แล้วค่อยพัฒนาเป็นหนังสือที่มีการผูกเรื่องราวมากขึ้น เนื้อเรื่องสนุกน่าติดตาม จะทำให้ลูกคุ้นเคยและมีความทรงจำที่ดีเกี่ยวกับหนังสือจนรู้สึกอยากอ่านหนังสือด้วยตัวเองบ้าง

4. จัดห้องสมุดในบ้าน : ลองนำหนังสือทั้งหมดของคนในบ้านมารวมกัน แล้วแบ่งเป็นหมวดหมู่ โดยจัดที่นั่งอ่านให้สบายและมีแสงสว่างเพียงพอ อาจทำป้ายห้องสมุดน่ารักๆ แหวนไว้ โดยต้องให้ลูกมีส่วนร่วมด้วย เขาจะได้รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของห้องสมุดนี้และอยากเข้ามาหยิบหนังสือไปอ่านมากขึ้น

5. พาลูกไปร้านหนังสือ : ทำให้ลูกได้พบกับหนังสือมากมายหลายประเภท เพื่อกระตุ้นให้ลูกรู้สึกตื่นเต้นกับการอ่านและรู้สึกอยากอ่านหนังสือขึ้นมา โดยเปิดโอกาสให้ลูกเลือกหนังสือที่อยากอ่านเองก่อน แล้วคุณพ่อคุณแม่ค่อยแนะนำตามความเหมาะสม

6. ให้หนังสือเป็นของขวัญ : เมื่อให้หนังสือเป็นของขวัญกับลูกในโอกาสพิเศษต่างๆ เช่น วันเกิด วันเด็ก หรือให้เป็นรางวัลเมื่อสอบได้คะแนนดีจะทำให้ลูกรู้สึกว่าการอ่านเป็นสิ่งที่มีคุณค่าและรู้สึกผูกพัน

7. เริ่มด้วยหนังสือที่อ่านง่าย : เช่น หนังสือนิทานที่มีตัวอักษรใหญ่ มีภาพประกอบเรื่อง คำศัพท์ไม่ยากเกินไปสำหรับลูก เพื่อให้การอ่านเป็นเรื่องสนุก ไม่ยากลำบากจนเกินไป ทำให้ลูกมีทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน

8. ใช้เทคนิคการอ่านหลากหลายแบบ : เพื่อสร้างความเพลิดเพลินให้กับลูกในการอ่านหนังสือ เช่น

- อ่านแบบนักแสดง : จินตนาการเหมือนว่าตัวเองเป็นตัวละครตัวหนึ่งในเรื่องนั้น อยู่ในฉากในบรรยากาศเหล่านั้น ลูกจะมีความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวกับตัวละคร ทำให้ได้รับความคิดความรู้สึกของตัวละครที่ส่งผ่านมายังหนังสือด้วย
- อ่านแบบจิตรกร : ใช้การเชื่อมโยงตัวอักษรที่ได้อ่านให้เกิดเป็นภาพในหัว จะทำให้ลูกจดจำสิ่งที่อ่านได้ดียิ่งขึ้น อาจให้ลูกวาดภาพตัวละครที่ชอบหรือฉากสำคัญของเรื่องลงในกระดาษตามที่ลูกจินตนาการ
- อ่านแบบนักสืบ : ฝึกให้ลูกติดตามเรื่องที่อ่านอยู่เสมอ จนเกิดความสงสัย อยากตั้งคำถาม เช่น เรื่องนี้เกิดขึ้นเพราะอะไร ทำไมตัวละครถึงทำแบบนั้น ถ้าเป็นเราจะทำอย่างไร ซึ่งพ่อแม่จะร่วมตั้งคำถามกับลูกด้วยก็ได้

9. ให้ลูกเล่าเรื่องที่อ่านให้ฟัง : คอยถามลูกเสมอๆ ว่าอ่านเรื่องอะไรไปบ้าง เรื่องราวเป็นอย่างไร หรือมอบหมายให้ลูกอ่านหนังสือแล้วมาเล่าให้พ่อแม่ฟัง ให้คุณปู่คุณย่าฟัง จะทำให้ลูกมีเป้าหมายในการอ่าน อ่านอย่างมีสมาธิ ตั้งใจอ่าน อ่านอย่างละเอียดและพยายามจดจำเรื่องราวมากขึ้น

10. อ่านซ้ำเพื่อสร้างความเชี่ยวชาญ : ถ้าลูกสนใจเรื่องไหนเป็นพิเศษก็พยายามให้ลูกอ่านเรื่องนั้นซ้ำๆ อ่านบ่อยๆ จนมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้นดีเป็นพิเศษ จะช่วยทำให้เขารู้สึกภูมิใจในตัวเองด้วย